JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1859. **Woensdag, 23 Maart.** **N°. 24.**

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs per half jaar voor *Batavia*........................ *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*........................ „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*................ „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een
BIJVOEGSEL.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;
Allen die deze zullen zien of hooren lezen Salut!
doet te weten:

Dat Hij, daartoe door den Koning gemagtigd zijnde:
En lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie;
Heeft goedgevonden en verstaan:
Te verklaren, dat bij de toepassing van art. 20 der bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving, welke eene dadelijk voorziening vereischen, vastgesteld bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, van 5 Februarij 1848 no. 1, (staatsblad no. 6), het eiland Madura moet beschouwd worden met Java één geheel uit te maken.
En opdat niemand hiervan onwettendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zoo veel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.
Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.
Gedaan te *Buitenzorg*, den 19den Maart 1859.

CHS. F. PAHUD.
De 1ste Gouvernements Secretaris,
L. J. W. DE WAAL.

(Staatsblad No. 11.)

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, als commissaris van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, H. J. van der Plas, laatst president van de weeskamer te Batavia, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.
Op zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als lid der commissie, bedoeld bij art. 49 der Bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen, (staatsblad 1831 no. 71), en als lid der hoofdcommissie van weldadigheid, J. E. van der Smissen, hoofdintendant der militaire administratie, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezene diensten.
Voorloopig, uit zijne betrekking, de commies op het residentiekantoor te Pecalongan G. W. ten Cate.

Ingetrokken:

Wegens vertrek, de aan den gepensioneerden officier van gezondheid der tweede klasse J. Wolff verleende magtiging tot de uitoefening der genees- en heelkundige practijk te Buitenzorg.
Het aan W. F. Ploegman, laatst secretaris der residentie Ternate, wegens ziekte, toegekend tweejarig verlof naar Nederland.

Gesteld:

Wegens ziekte, in het genot van wachtgeld, W. F. Ploegman, laatst secretaris der residentie Ternate.

Benoemd:

Tot commissaris van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, F. J. P. Storm van 's Gravesande, algemeene ontvanger bij 's lands kas te Batavia.
Tot lid van het bestuur van het roomsch-katholiek weeshuis te Samarang, Chs. de Chauvigny de Blot, lid van de wees- en boedelkamer aldaar.

Schutterijen, enz.

BIJ DEN RAAD VAN ADMINISTRATIE DER SAMARANGSCHE SCHUTTERIJ VOOR HET JAAR 1859.

Benoemd:

Tot president de kapitein G. L. Dorrepaal, waarnemende commandant.
Tot lid, de kapitein J. H. Soesman.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE TERNATE.

Benoemd:

Tot eerste luitenants, de tweede luitenants J. A. van Duivenbode en Hasan Bin Bae Abu Bakar.
Tot tweede luitenants B. J. E. Roskott, de sergeant Arfien Bin Solyman Bin Satahoedien en de schutter Abdul Hale Bin Kuiliem

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de klerk op het bureau van den commandant der artillerie op Celebes en Onderhoorigheden, A. J. Snel.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ritmeester van het regiment O. I. kavallerie J. A. Kruseman.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement,

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Zijn overgeplaatst:

Bij het 1ste bataillon, de kapitein W. H. Asmus, van het 13de bataillon.
Bij het 13de bataillon, de kapitein A. J. F. d' Aumerie en de 1ste luitenant S. J. Boers, beiden van het 14de bataillon.
Bij het 14de bataillon, de kapiteins J. van Leijden en L. de Kroon, respectivelijk van het 13de en 6de bataillon.
Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de kapitein O. H. Musch, van het 7de bataillon.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Maart.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 2de mail-stoomer in Maart, den 27sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Zaturdag, den 26sten Maart aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De resident van Soerabaija brengt bij deze ter kennis van belanghebbenden, dat op Zaturdag den 9den April aanstaande te Podjok, nabij Grissee, voor rekening van den lande, in het openbaar zullen worden verkocht 2754 stuks verschillende voor 's lands dienst afgekeurde houtwerken.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 24 Maart, wegens vertrek, voor het woonhuis van den weleerwaarden heer Drummond, op Parapattan, Engelsche kerk, door van Slooten, Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.
Op Vrijdag den 25 Maart, in het lokaal van het collegie van Boedelmeesteren.
en
à 4 pCt. Vendusalaris, voor een der pakhuizen van de heeren C. Bahre & G. Kinder, door Abeelen, Dennison & Co.
Op Maandag, den 28 Maart, voor het commissiehuis van J. Speet.
Op Dingsdag, den 29 Maart, op het Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door Cassalette en Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:
Door de commissarissen te Sintang, van wijlen den 1sten luit. der infanterie J. C. Friske.
Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Pasoeroean, van wijlen Salim bin Awal bin Gesser.
Door de wees- en boedelkamer te Macassar, van wijlen mevr. de weduwe D. J. M. Mesman, geboren de Grave.
Door den heer Jacobs, procureur te Batavia, van wijlen den heer A. de Lassasie.
Door de weeskamer te Samarang, in het faillissement van F. Neumann.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 19 tot en met den 22 Maart 1859.

HOTEL DES INDES. T. Mulder, van Amsterdam. — J. W. Visser, van de Reede. — C. A. Niesen, van Idem. — P. J. Buijskes, van Idem. — C. Tromp, van Idem. — W. C. van Barneveld, van Krawang. — Neijts, van Borneo.
HOTEL DER NEDERLANDEN. R. P. Tjelbes, van Indramajoe. — H. de Boer, van de Reede. — J. Niedfeld, van Idem. — R. J. H. Frescarode, van Batavia. — G. J. Teensma, uit het Hospitaal. — J. N. Slegt, van de Reede.
JAVA HOTEL. A. J. Kroef, van de Reede. — G. Tapken, van Melbourne. — P. C. Nielsen, van de Reede. — M. van der Putte, van Melbourne. — N. Muller, van de Reede. — S. Petterson, van Idem. — G. E. Jessen, van Geelong. — J. Götje, van Melbourne.
HOTEL WILLEM II. A. F. Smelser, van Onrust. — Bosbart en Echtgenoot, van Idem. — Teller, van Idem. — Madame Bourgeois, van Batavia. — van Oijen, van Borneo.

Vertrekkende Personen.

J. Cezard en Familie.

Advertentiën.

Gehuwd:
JUSTINUS GOVERT,
met
HELENA LOUISA DANIELS.
BATAVIA, 19 *Maart* 1859. (934)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. Vreede, van Gessel*
SAMARANG, 2 *Maart* 1859 (935)

Bevallen van eenen ZOON, *W. M. M. Andre,* geb. *Van Holy.*
BOENGAH, 3 *Maart* 1859. (940)

Den 6 Maart 1859 beviel te *Samarang* van eene DOCHTER. vrouwe *E. C. F. Baronnesse van Heerdt, George.*
Eenige kennisgave. (944)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. F. F. Duchateau van der Hall.*
PONTIANAK, 7 *Maart* 1859.
Eenige en algemeene kennisgave. (938)

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, *Theodora Francisca Eleonora Boerlage,* echtgenoot van
W. VAN OS.
Kapt. der Infanterie
DJOCDJOCARTA 12 *Maart* 1859. (974)

EBBA. (*Vervolg.*)

Nu was ik weder op mijne lievelingsplaats. Onmogelijk is het mij echter eene beschrijving van dit grootsch en reusachtig natuurtooneel te geven; want kan men ook al eenig denkbeeld geven van den omvang, de lengte en breedte van den waterval, wie kan daardoor een denkbeeld krijgen van het geheel? — van die almagt, die zich in alles uitdrukt, van die steile, hooge klippen, op wier toppen duizenden van dennenboomen als met ernst nederzien op het bruisende water, op die rollende en zich verdringende golven, die, rusteloos voortgejaagd en van eeuwigheid elkander volgende, op hun weg alles medeslepen wat hen wil tegenhouden, en met vernieling bedreigen wat hun in den weg staat. Goddelijk schouwspel!!

Ik zie het woedende element in boeijen gelegd, die het niet kan breken, want Gods meesterhand heeft ze zelve gesmeed. De rotsen omgeven het van twee kanten en verbieden het den voorgeschreven weg te overschrijden. Zoo zat ik daar in gedachten verzonken en had mijne lieve vreemde geheel vergeten. Eensklaps werden mijne ooren door de volgende woorden in het Zweedsch uitgesproken getroffen: *Ach min Gud!* (Ach mijn God). De wind, die naar mij toe was, had mij deze woorden doen verstaan.

Omziende, zag ik haar, zittende op een der meest uitstekende klippen, met het hoofd op de twee handen gebogen. Zij scheen het beeld der wanhoop.

Haastig stond zij op en plaatste zich op een nog gevaarlijker punt. Ik werd ongerust; hoe ligt kon zij eene duizeling krijgen of kon haar voet uitglippen. Zij ware dan voorzeker eene prooi geworden der alles vernielende golven. Ik volgde hare bewegingen met eene angstige spanning. Het scheen als wilde zij met hare oogen de diepte van den waterval meten.

Eene ijzing beving mij, als ik dacht aan het gevaar, waarin zij zich bevond. Gelukkig verliet zij dit gevaarlijk punt en zette zich op hare vorige plaats. Hoe eenzaam, dacht ik, moet zij zich hier gevoelen, zonder iemand aan wie zij zich kan uiten.

Niets kon mij nu langer terughouden. Het kwam mij voor, dat ik hier eene zending had. Ik plaatste mij naast haar, en haar zachtjes in mijne arm nemende, lag ik haar hoofd op mijn schouder. Ik sprak geen enkel woord. Zij liet mij begaan en drukte zich vast in mijn arm, als ware zij gelukkig een rustplaats gevonden te hebben. Zoo zat ik dáár met mijn lieven last. »Ach!" dacht ik, » ook in dezen boezem raast een Trollhätta. Gelukkig dat zij zich staande kan houden te midden van den woedenden stroom. Moge zij in het geloof de rots vinden, waaraan zij zich vasthouden kan, om niet te vergaan." Langzamerhand sloeg mijn lief meisje de oogen op mij en zeide: »*Tack*" (ik dank u). Nu streelde ik haar lief gezigt, kuste haar en vroeg of het nu beter was? Daar zij aan mijn tongval scheen te hooren. dat ik geene Zweedsche was, wilde zij mij in het Fransch antwoorden. Ik verzekerde haar echter, dat het mij hetzelfde was, welke taal ik sprak, en het mij daarom juist aangenaam zijn zou met haar in hare moedertaal te spreken.

» Ach!" zeide zij, »hoe verwonderd moet gij over mijn gedrag zijn. Hoe zonderbaar moet ik u voorkomen. O, hoe gelukkig dat gij bij mij waart. Ik had behoefte met een menschelijk wezen te spreken. Nu is het ergste voorbij, en ik beschouw het als mijn pligt, u den grond mijner droefheid mede te deelen. Ik heet Ebba von S......n. Mijn vader was majoor en stierf, toen ik nog een kind was. Hij liet geen vermogen na. Mijne moeder, over wie ik thans rouw draag, was van eene adelijke, maar onbemiddelde familie. Mijne ouders hadden elkander uit liefde gehuwd, en dikwijls hoorde ik het verlangen mijner moeder, om weder met haren echtgenoot vereenigd te zijn, Ik geloof dat het verdriet over zijn verlies haar leven verkort heeft. Daar wij geheel zonder vermogen waren, en men mijne moeder een pensioen van slechts 300 thalers toegekend had, waren wij tot eene groote spaarzaamheid verpligt; moesten wij zelfs door handenarbeid in vele behoeften voorzien. Mijne moeder werkte zeer fraai [illegible]

Bevallen van eene DOCHTER, *M. J. E. de Voogt, Molenbroek.*

TOEBAN (SADANG), *den 13den Maart* 1859.

Algemeene kennisgave. (950)

Voorspoedig bevallen van twee DOCHTERS, *W. A. Wittenrood*, veel geliefde echtgenoote van den kapitein der Infanterie

GOMBONG, 14 *Maart* 1859. H. L. VEENHUIJZEN.

Eenige kennisgave. (956)

Bevallen van eenen ZOON, *M. C. Gonggrijp, Wolvekamp.*

DEPOK, 18 Maart 1859. (942)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *T. A. Koelman*, geboren *Varkevisser.*

SERANG, (*Residentie Bantam*) 20 Maart 1859. (937)

Heden overleed tot mijne bittere droefheid mijn geliefde DOCHTER, *Lucie Borel*, oud 14 jaren.

Wed. J. L. R. WAITZ.

BATAVIA, 16 *Maart* 1859. (913)

Demain Jeudi 24 Mars, à 7 heures du matin, un service funèbre pour le repos de l'ame de **Madame veuve du Chesne**, sera célébré à l'église catholique de Batavia.

Les personnes qui n'auraient pas reçu de lettres de faire part, sont priées de vouloir bien considérer le présent avis comme une invitation.

De la part de Mr. **H. du Chesne**, son fils, Chancelier du Consulat Général de France.

BATAVIA, 23 Mars 1859. (965)

VENDUTIE

op Donderdag den 24sten Maart 1859

voor het Commissiehuis van

Abeelen, Dennison en Co.,

van Drill, Zeildoek, Prachtige Tafelkleeden, eene partij Parfumeriën, stellen Wagen Veeren en Assen, een kist Knoopen, 150 vaatjes Puike Boter, Scheepsbrood, zeer geschikt voor stalvoeder, Komijnen Kaas, Koolteer.

450 picol Rotting

100 „ Padang Koffij

50 „ Klapper Olie in kelders van 15 flesschen.

Voor rekening van belanghebbende:

23 vaten Amerikaansch Meel

en ten elf ure.

voor Rekening des boedels van wijlen den WEd. Gestr. Heer Majoor BERING LIESBERG, de navolgende Effecten.

2 bewijzen van aandeel in de Nederl. Indische-Zee en Brand-Assurantie Maatschappij,

2 id. id. in de Nederlande Indische-Escompto Maatschappij,

voorts:

5 perceelen gelegen buurt Klenting, Djioespa, Manga-Bezaar, Kampong Serean, breeder omschreven in de Javasche-Courant.

Een Praauw groot drie Koijangs.

(929)

De Ondergeteekenden zullen

OP DE VENDUTIE

Van Vrijdag aanstaande,

voor de Pakhuizen van de heeren C. Bahre & G. Kinder verkoopen:

30 kisten Sakkie.

Pas aangebragt.

(960) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Op de Vendutie

van Donderdag 24 dezer

op Parapattan, zullen almede worden verkocht:

30 Koebeesten van Bengaalsch ras, waaronder ***14 Melkgevende.***

(921) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

VENDUTIE

Op Vrijdag 25 Maart,

in de pakhuizen van de heeren C. Bahre & G. Kinder, tegen 4% Vendusalaris, door

ABEELEN, DENNISON & Co.,

van diverse soorten Glaswerk bestaande in Stopflesschen van alle verschillende dimensiën, 10 duims Lampenbollen, geassorteerde Wijn- en Bierglazen op voet, Waterkaraffen en gekleurde Bloemvazen.

voorts:

van eene belangrijke partij Fransch Porceleinwerk, vooral

25 witte Eetservizen voor 12 personen } groote
en 25 „ „ 18 „ } compositie

(waarvan een gedeelte uitgepakt en een gedeelte onuitgepakt zal worden verkocht geschikt ter verdere verzending, Dessertborden met gouden rand, fraaije Bloemvazen, witte Theeserviesen en waarlooze Kopjes, diverse Kramerijen en IJzerwerken, Parasols, Zweepen, een aanzienlijk factuur vertinde Keukengereedschappen in alle mogelijke soorten, engelsche patent Kapleer, engelsche Tafelmessen in Ivoor, in stellen en ook in Mahoniehouten kistjes, fraaije Pleetwerken, waarbij een compleet Thée- en Koffij-servies met echt zilveren rand, pleet en koperen Bouloirs à Bascule, een groot Factuur pas aangebragt Franschpapier in soorten, Enveloppes etc., 52 kistjes à 12 flacons Eau de Lavande Ambrée en 1 kist Zeep Societé Hygienique, en ten slotte eene aanzienlijke partij Modewaren en Zijdenstoffen, Robes à Bayadère, 1 kist fransche Jaconas *van Dollfus Mieg & Co.*, Neige en Kant, Kinderhoedjes in soorten en Stroohoeden met breede rand voor Meisjes, zoogenaamde Fillettes, en vele andere voorwerpen, het een en ander twee dagen voor de veiling uitgepakt en te zien.

(907)

De Ondergeteekenden zullen op hunne

VENDUTIE

van morgen mede verkoopen:

Voor rekening van belanghebbenden,

H W. 3 kisten 6/4 ongebleekte Calicots.

„ 17 „ „ „ min of meer der beschadigd.

(958) ABEELEN, DENNISON EN Co.

VENDUTIE

Maandag den 28sten Maart,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

van een Factuur prachtige

Spiegels en Schilderijen,

supra fijne **LONGCLOTH** van stukken van 53 el, geschikt voor Mans Hemden, fijne **JACONETS** en **CAMBRIKS, TAFELLAKENS** en **SERVETTEN,**

Goud- en Zilverdraad en Cantilje,

GORDIJNENGOED met groote Bloemen, aan stukken van 32 el, Dames **KOUSEN**, Zijden **PARASOLS**, Mans **SOKKEN**,

Gouden DUKATEN en Gouden Japansche GOBANGS, fraai gezette DIAMANTEN en BRILLANTEN, waarbij **GIWANGS, LIDRINGEN** en een **Gouden SIRIEDOOS**, geheel bezet met **Brillanten**, allerkeurigst bewerkt, 2 stel Sandonik Kabaaij-**KNOOPJES** omzet met **Brillanten**, ieder stel van 18 stuks.

VERDER:

160 stuks Indramayoe BLOEMPOTTEN.

335 stel van 6 stuks Chin. BLOEMPOTTEN

200 kistjes en 3 vaten COGNAC.

ZATURDAG en ZONDAG is alles te bezigtigen, ook Zondag worden nog goederen voor deze veiling in ontvangst genomen. (947)

OP DE VENDUTIE

van Abeelen, Dennison en Co.,

zal wegens vertrek worden verkocht:

Een Extra fraaij Sandelhout

RIJPAARD.

(259)

De geannonceerde Vendutie

op den 28 en 29 Maart aanstaande,

ten huize van den Heer W. POOLMAN,

is tot een nader te bepalen dag

UITGESTELD.

(957) GEBR. ROSELJE EN Co.

HOUT-VENDUTIE,

Op Dingsdag den 29sten Maart 1859, op het Heemradenplein,

à 2 pCt. Vendusalaris,

door

CASSALETTE & CO.,

van

DJATTIEHOUTEN BALKEN,

PLANKEN, RIBBEN, DOLKEN

EN

CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.

De verkoop te *Soerabaija*, van het WRAK van het Nederlandsche schip

DELFT,

Kapt. **L. VAN GEELKERKEN,**

is uitgesteld op Woensdag den 30sten Maart.

(899) FRASER, EATON EN Co.

Op de Vendutie

van Woensdag den 30sten Maart 1859

zullen nog verkocht worden voor rekening van den boedel van wijlen den Chinees **LIM KEHO,**

NEGEN SUMBAWA EN BIMA PAARDEN,

Zeven Merries.

(969) JOHN PRYCE EN Co.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Woensdag, den 30 Maart 1859,

zullen de ondergeteekenden, **ten elf ure precies** voor hun Commissiehuis publiek verkoopen, met toestemming van den ***Britschen Consul***, het ***Engelsche schip***

„COURSER"

groot 227$^{51}/_{100}$ tonnen, gebouwd in 1851 en in December jl. nieuw gekoperd. Het schip zal verkocht worden met staand en loopend tuig, zeilen en verder inventaris, zoo als het thans ter reede alhier is liggende.

(943) JOHN PRYCE EN Co.

---

derwees zij mij in de levende talen en in de muzyk, waarin zij zeer bedreven was. Dank harer onvermoeide pogingen en mijn van haar geërfden aanleg, vlei ik mij, eenig talent in die kunst verworven te hebben. Ik bragt veel tijd met mijne studiën door, en hoopte in mijne taalkennis en in de muzyk, zoowel voor de toekomst mijn bestaan te kunnen vinden, als voor het tegenwoordige de ontberingen, die mijne lieve moeder zich getroosten moest, te kunnen verminderen. Denk evenwel niet, dat, ofschoon onze inkomsten beperkt waren, wij een treurig leven leidden. O neen! Wij waren regt tevreden en gelukkig, en verlangden slechts dat dit lang zoo mogt duren. Wat mij van tijd tot tijd ongerust maakte, was, dat de gezondheid mijner moeder zeer wankelend werd, ofschoon zij dit voor mij wilde verbergen. Daar ik haar echter zoo onuitsprekelijk lief had, kon zij mijn helderzienden blik niet bedriegen. Een angstig voorgevoel deed mij dikwijls een stil gebed tot den Almagtigen opzenden, dat het Hem mogt behagen, mij de lieve moeder nog lang te laten behouden. Wij hadden weinig omgang met andere familiën. Onze middelen lieten het ook niet toe. Daarbij was mijne moeder te eerlijk om schulden te maken, en te hooghartig om bij rijke bloedverwanten hulp te vragen, die haar of geweigerd worden, of die haar afhankelijk maken zoude. Slechts ééne familie zagen wij veel. Het was die van den Justitieraad C... Hij was weduwnaar met één zoon en ééne dochter. Hilda was haar naam. Zij was even zoo oud als ik. Wij hadden bij denzelfden predikant onze geloofsbelijdenis afgelegd en hadden elkaâr zeer lief. Haar broeder Axel was zes jaren ouder.

» Wij waren veel te zamen, vooral als Axel, die te Upsala voor doctor studeerde, in de vacantiën overkwam. Dan zagen wij elkaâr dagelijks, en zoo groot was de vreugde, die zijne komst veroorzaakte, dat wij, als hij vertrok, de dagen reeds weder telden, wanneer hij terug zoude komen.

(*Wordt vervolgd.*)

VENDUTIE

op Woensdag den 30 Maart 1859,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRIJCE & Co.

à 4 pCt. Vendusalaris

Van een groote partij LIJNWADEN, waaronder CHITSEN, JACONETS. MADAPOLLAMS, enz. en verder tot sluiting van Rekening, fraai GLASWERK, in stellen, 2 kisten KOUZEN EN SOKKEN, Scheepslampjes, roode wijn in kisten, fransche siropen, schroeven, grendels, scharnieren, dolkmessen, galvanische kettingen enz., enz. (968)

Voor rekening van wijlen den Chinees *Lie Tjoeliong*, zullen de ondergeteekenden te Panarakan (Glodock) tegenover het huis van den Majoor-Chinees, in het Chinesche Kamp,

Op Woensdag den 30sten Maart,

EN HET RESTANT,

op Vrijdag, den 1sten April,

zonder reserve, publiek verkoopen:

Alle restant KOOPMANS- als andere GOEDEREN,

bestaande uit:

Diverse CHINESCHE MANUFACTUREN en AARDEWERK, voorts IJZER, HOUTWERK, partij DOEPA en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

(972) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Publieke Vendutie

te Soerabaija

Op eenen nader te bepalen dag van het Kantoor en Pakhuis vroeger geoccupeerd door de firma

RUIJL CRAMER & Co., aldaar.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren ***Schimmelpenninck & Co.*** te Soerabaija en alhier bij

De Liquidateurs der firma's,

DE WEERDT RUIJL & Co., EN RUIJL, CRAMER & Co.

W. RUEB.

D. F. A. BAUDUIN.

W. J. VAN DEN BROEK.

BATAVIA, 18 Maart 1859. (908)

VAN RIET & TER GOUW

Ontvingen per Ned. Schip JUNO, de volgende soorten

RHIJNWIJN,

als: 50 k/	Carte Blanche	à	12/1	flesschen.
50 »	»	»	24/2	»
50 »	Mosellblumchen	»	12/1	»
50 »	»	»	24/2	»
100 »	Von Dem	»	12/1	»
100 »	»	»	24/2	»
50 »	Niersteiner	»	12/1	»
50 »	»	»	24/2	»

van het gunstig bekende merk *Georg Wetterhahn* te Mainz. (917)

Ontvangen:

SUPERIEURE PORTER

van het merk

MORICE COX & Co.,

bij

(970) JOHN PRYCE *&* Co

ECHT GOUD- EN ZILVERDRAAD

en echte

CANTILLE.

bij

(920) J. SPEET.

TOKO RIJSWIJK

Pas ontvangen:

ROOD SICCATIF,

voor Vloersteenen en Planken Vloeren,

MAILKOFFERS met en zonder nécessaire.

(930) J. C. SAIJERS.

BRANDON & CO.

hebben ontvangen eene groote partij zeer soliede,

HEEREN & DAMES

MAIL-KOFFERS

en

KAMFERHOUTEN KOFFERS.

(931)

THÉATRE FRANÇAIS.

Avec la permission de M. le Resident.

VENDREDI, 25 Mars 1859.

Quatrième répresentation du douzième mois de l'abonnement.

Les Diamans de la Couronne.

OPÉRA-COMIQUE EN 3 ACTES.

VENDREDI, 1 Avril 1859.

Au benéfice de Madame BERTON,

Première représentation de

MARCO-SPADA.

OPÉRA COMIQUE EN 3 ACTES MUSIQUE DE Mr. AUBER.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,

(955) VAN KINSBERGEN.

Maçonnieke Societeit.

Vergadering, 24 Maart 1859.

SNELLEBRAND.

(975) *Secretaris.*

Patent La Brea Asphalte.

Zeer geschikt voor Vloeren van magazijnen en huizen,

DAKEN, WATERTANGEN, GOTEN, enz.

Zijnde ondoordringbaar voor Water en vochtigheid en bestand tegen witte mieren en andere insecten.

(922) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

N. PASCAL,

Fabricant de chaussures de Paris,

à *Noordwijk*, près le *Bazaar Baroe.*

A l'honneur de prevenir le public, qu'il vient de recevoir par la malle, un assortiment complet de

Chaussures pour hommes et pour dames.

Souliers découverts à boucle, Brodequins chevreau doré, Satin laine claqués vernis avec élastique, Satin blanc et noir.

Plus cuirs vernis et Etoffes variées, pour la confection de chaussures sur mesure. (905)

Voor hen, die met eenig muzikaal gehoor begaafd, doch niet ervaren zijn in het **Piano-stemmen,** en verlangen zelf zoodanig INSTRUMENT te stemmen, of door hun verblijf in de binnenlanden niet in de gelegenheid zijn een Piano-stemmer te erlangen

wordt voor 130.- gulden te koop aangeboden:

EEN COMPLEET STEL VAN

DERTIEN STEMVORKEN,

van het fijnste staal vervaardigd,

bevattende de grond of orchest-toon *a* en derzelver Octaf naar beneden met alle de tusschen beide liggende heele en halve toonen. Uiterst zuiver van toon en zeldzaam voorkomende. Wordt bij geleverd het daarbij behoorend beknopt TOESTEL, bestaande uit: **eene kleine Zangbodem met derzelver Mechaniek,** zoomede **eene beknopte beschrijving van de wijze van behandeling.**

Bij franco brieven te bevragen bij den boekhandelaar VAN DORP te *Batavia.* (911)

VERLOREN

Eene bamboesche **Koker,** waarin eene teekening, adres Mevr. *Ferzenaar*, Gang Secretarie, verloren geraakt of verkeerd bezorgd zijnde, wordt de vinder verzocht dezelve aan het adres of Bureau dezer Courant, te doen bezorgen. (952)

Een fatsoenlijk jongmensch, **Hollander** van geboorte, ruim 30 jaren oud, sprekende de moderne talen, en sedert eenige maanden uit Europa herwaarts gekomen, zoekt eene landelijke betrekking liefst in de binnenlanden van Java.

Brieven *franco* onder Lt. **A.** bij den boekhandelaar *G. C. T. van Dorp*, te Samarang. (949)

Aan een ieder die genegen mogt zijn om een aantal Hollandsche, Fransche of Duitsche Romans of maandwerken aan de Militaire Kantine te Willem I tegen billijke prijzen over te doen, wordt verzocht zich met eene opgave daarvan, aan derzelve kommissarissen te wenden. (973)

Eene fatsoenlijke Weduwe zag zich gaarne geplaatst als Dame van gezelschap of ter opleiding van kleine kinderen, dan wel ter waarneming van eene huishouding.

Adres Letter A. bij de Heeren

(964) LANGE & Co.

Eene familie in de nabijheid van Batavia, zoekt eene **jufvrouw** uit den fatsoenlijken stand van de Protestantsche Godsdienst, om in de moederlijke zorg van twee jeugdige kinderen behulpzaam te zijn, en hen de Hollandsche taal grondig en goed te leeren spreken, eene **dame** of **weduwe** in Indie geboren, zal men de voorkeur geven.

Adres den Heer *van Dorp*, Batavia. (912)

De Heeren BUSING, SCHRÖDER EN Co. hebben zich wel willen belasten, met de eind-likwidatie der ontbonden firma **VAUPEL & Co.**

HERMAN VAUPEL.

FELIX CASSELETTE.

BATAVIA, 15 *Maart* 1859. (909)

TE KOOP:

De Tabaks-Onderneming

GOEDE VERWACHTING,

gelegen te *Maraijon*, residentie *Rembang.*

Te bevragen bij de ondergeteekende

WEDUWE THEPASS,

(948) geboren *Douwes.*

TE KOOP GEVRAAGD:

een ***Land*** — onder ***Batavia*** of ***Buitenzorg*** gelegen, tusschen

de f 40,000.— *à f* 60,000.— *waarde.*

Adres La Q bij

(961) W. BRUINING.

TE KOOP Een Woonhuis en Erf op Gelegen Kebong-Sierie.

30 KOEBEESTEN van Bengaalsch ras.

(928) ABEELEN DENNISON & Co.

TE KOOP **HET HUIS,** op het *Koningsplein* bewoond door en te bevragen bij

(915) P. TIEDEMAN Jr.

TE HUUR Een aangenaam gelegen **HUIS,** op *Salemba.*

Te bevragen bij

A. W. VAN HAEFTEN.

(901) *te Struiswijk.*

TE HUUR Tegen 15 April, een aangenaam en ruim **woonhuis,** met **6 kamers,** op een der beste standen; zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.

Adres

(910) LANGE EN Co.

WORDT VERLANGD

TE HUUR een klein **HUIS,** met Stalling

Adres:

(956) H. M. VAN DORP.

Instituut op Molenvliet.

De Ondergeteekende acht het noodig voor zijne meergevorderde Leerlingen **buiten de gewone school uren,** ook *des avonds van vijf tot zeven uur* LES te geven, voornamelijk in de ***Nederlandsche, Fransche*** en ***Engelsche Talen, Reken-, Stel-*** en ***Meetkunde.***

Jongelieden, reeds eene betrekking bekleedende en van die geschikte uren willen de profiteren, om zich in gemelde vakken verder te bekwamen, worden verzocht daarvan ten spoedigste kennis te geven. aangezien het getal dier leerlingen zich tot twintig bepalen zal.

(951) L. BRAS.

NEDERLANDSCH INDISCHE STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ

Door de Directie wordt bekend gemaakt, dat in de heden gehoudene algemeene Jaarlijksche vergadering van deelhebbers, besloten is, dat voor het jaar 1858 een Dividend van 30°/o of van *f* 300.— per aandeel aan de aandeelhouders zal worden uitgekeerd.

BATAVIA, *De Directie voornoemd:*

21 *Maart* 1859. MACLAINE, WATSON & Co.

(953)

Paul van Vlissingen & Dudok van Heel,

VAN VLISSINGEN VAN HEEL & DEROSNE CAIL & CO.

te Amsterdam.

Als Agenten van voormelde fabrikanten, blijven wij ons steeds aanbevelen voor de levering van alle soorten van Werktuigen en Gereedschappen. Bestellingen thans gedaan kunnen nog tijdig genoeg worden uitgevoerd, om het verlangde voor den oogst 1860 in werking te brengen.

DUMMLER [illegible]

BATAVIA, 21 *Maart* 1859.

BATAVIAASCH PRAAUWENVEER.

In de **Algemeene Vergadering** van deelhebbers van 17 Maart jl. is de balans over 1858 goedgekeurd.

Het dividend per aandeel is bepaald op ***f* 429.26,** van heden beschikbaar gesteld, ten kantore van het **Veer.**

In de plaats van de Heeren ***W. Poolman*** en ***W. F. A. Cores de Vries,*** zijn tot Kommissarissen gekozen, de Heeren ***G. Suermondt*** en ***H. C. Wilmans.***

BATAVIA, 18 Maart 1859. *De Kommissarissen,*
A. FRASER.
(962) J. M. TIEDEMAN.

Maatschappij tot Bevordering van Mijn-Ontginningen in Nederlandsch-Indie.

Heeren deelhebbers of stemgeregtigde vertegenwoordigers derzelve, worden uitgenoodigd tot het bijwonen der jaarlijksche algemeene vergadering, welke zal gehouden worden ten haren kantore, op Donderdag den 31sten Maart e. k. des voormiddags te 10 uren.

PUNTEN VAN BEHANDELING:

1e. Verslag van het bestuur.
2e. Benoeming van twee commissarissen.
3e. Bepaling eener 5de storting.
4e. Benoeming der comissime, bedoeld bij art. 24 der statuten.

Het Bestuur van bovengenoemde Maatschappij, en namens hetzelve,
P. TIEDEMAN JR. *Directeur*

BATAVIA 17 *Maart* 1859. (916)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn van eene bewonderenswaardige uitwerking bij *leverziekte.* A... M.... B..., te *Durgerdam,* bevond zich gedurende geruimen tijd in een bedenkelijken toestand, voortvloeijende uit leverkwaal; vele geneesmiddelen werden te vergeefs door haar gebruikt. Sedert twee maanden gebruikte zij eindelijk de pillen van Holloway, en de voorschriften stiptelijk opvolgende, ondervond zij spoedig eene geheele verandering in haar gestel. Binnen weinig tijds verscheen de bloem der gezondheid weder op haar gelaat, tot eene aangename verrassing van alle hare vrienden. Deze pillen zijn ook zeer aanbevelenswaardig bij alle ongesteldheden der maag en der ingewanden.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Banjoemaas bij M. S. Chernnan.
» Poerworedjo » F. Neumann.
» Djocjocarta » Buijn & Co.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

de hoofdagenten Soesman & Co. (906)

HERTHA

Losse bladen uit het groot boek van
Geschiedenis, Natuur en Kunst,
onder redactie van *J. J. L. ten Kate,* in maandelijksche afleveringen met 2 à 3 fraaije **Staalplaten** prijs per jaar *f* 10.— voor Java *f* 12.—

BATAVIA, 1859. H. M. VAN DORP.
(945)

The Holy Bible. . . . . à *f* 4,—
en
La Sainte Bible. . . . . „ „ 4,—
Todd's Johnson's Dictionary of the English Language. 8°. . . . . „ „ 12,—
Te bekomen bij
(946) H. M. VAN DORP.

Boekaankondiging.

Binnen drie of vier maanden zal in Nederland het licht zien, onder het motto:

Ah chefs insoleuts, vertus hypocrytes,
Semblants de grandeur sans aucune mérite
Comme le Barde jadis, je Chante: pauvres Sires!
Il n'y à point de milieu du mediocre au pire.

EEN WERK GETITELD:

MIJNE GESCHIEDENIS ALS AMBTENAAR

in Neêrlandsch-Indië, (1842—1859)
door N. N.
(De naam des schrijvers zal op den titel vermeld worden)
EEN BOEKDEEL VOL INDISCHE CURIOSITEITEN.
Prijs f 4.—
te voldoen bij de Aflevering.

Bestellingen worden aangenomen bij de boekhandelaren
G. KOLFF EN Co.
(880) te *Batavia.*

Tooneel-, Zee- en Veld- Kijkers.

Van *Molteni en Co.* te Parijs, ontvangen bij
(927) G. KOLFF EN Co.

Boekhandel van H. M. van Dorp, *te Batavia.*

Catalogus, van eene verzameling der nieuwste en beste Schoolboeken voor de Hollandsche, Engelsche, Fransche en Duitsche talen.

van Koten, Natuurkundige atlas, 11 platen met eene menigte gekleurde fig. en een Cahier text *f* 20,—

Stochhardt, Die Schule der Chemie; mit 286 Holzschnitte, 9e Auflage *f* 8,—

Casper, Handbuch der gerichtlich - medicinischen Leichen-Diagnostik, mit einem atlas von 9 color. tafelen *f* 25,—

Zimmermann, Naturkräfte und Naturgesetze 3 bnd. *f* 25,—

Coranus Arabice. Arabisch karakter, pracht uitgave in fluweel, verguld op snede *f* 25.—.
(944)

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van wijlen den Chinees *Ong Toetseeng,* worden verzocht binnen eene maand betalingen of aangifte te doen aan den Executeur
(971) ONG INGKEE.

Debiteuren en Crediteuren in den Boedel van wijlen den Chinees *Lim Keeho,* worden verzocht binnen eene maand betalingen of aangifte te doen aan den Executeur
LIM TOSEENG.
BATAVIA, den 23 *Maart* 1859 (967)

Het vertrek van het
Stoomschip Batavia,
kapt. **NEIJTS,**
naar Padang via **Bencoelen**, is bepaald op Vrijdag den 25ste Maart, des morgens ten 8 ure.

Het Stoomschip Palembang,
kapt. **ROSEBOOM,**
vertrekt naar Singapore via **Muntok** en **Riouw** den 27sten dezer.
Informatiën bij
(954) W. CORES DE VRIES.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het Ned. schip
AGNETA,
kapitein **R. GRIVEL.**

Deze bodem is uitmuntend ingerigt voor den overvoer van Passagiers, voert een geëxamineerden scheepsdokter en zal tegen **medio** April de reis naar Nederland regtstreeks van hier aanvaarden.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij
de Agenten
(966) B. KOPERSMIT & Co.

Naar Samarang en Soerabaija
wordt vracht en passage aangeboden
met het Nederlandsch schip

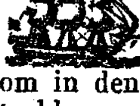
ELISABETH & ANTOINETTE,
kapitein ***H. A. BESIER,***
om in de volgende week te vertrekken.
(914) B. KOPERSMIT EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SINGAPORE
wordt aangeboden per het Zweedsche schip

FRANZESKA.
Adres bij
de Agenten
(963) J. CEZARD EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SAMARANG
met het Ned. Ind. schip

SARA ELEONORA,
om in den loop der volgende week derwaarts te vertrekken.
Informatiën te bekomen bij
de Agenten
(976) CASSALETTE & Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR PADANG
met het Nederlandsch schip
PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN,
kapt. **C. C. DE WITT,**
om spoedig na aankomst van *Soerabaija* te vertrekken.
Adres bij
(918) HAAGER EN SCHUURMAN.

VRACHT EN PASSAGE NAAR CHERIBON,
met het Ned. Schip ***Jeannette en Agatha,*** kapt. A. CLEIJNDERT, om Zaturdag, 26 Maart e. k. derwaarts te vertrekken.
Adres bij de Agenten
(932) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

BATAVIA.

Men schrijft ons van Salawé (Palembang) dd. Februarij:

Voor eenige dagen werd hier het berigt ontvang dat de post van Tebing Tingi naar Lahat, ter hoo van Blimbing, op ongeveer drie palen der does Boenga Maas, in het district Kikim, door eene be van ongeveer 40 rampokkers (muiters) was aangev len en overrompeld.

Bij deze gewelddadige aanranding moet een Inlan die het postvalies hielp dragen, vermoord zijn, ter een Palembangsch handelaar, die hem vergezelde, v scheidene wonden werden toegebragt.

De officieren te Tebing Tingi in garnizoen behooren doch thans expeditionnair en te Salawé aanwezig, ma ten wel eens van deze postgelegenheid gebruik, eenige benoodigdheden van daar te doen ontbieden, a gezien Salawé hoegenaamd niets oplevert, en wijl post in de oproerige streken door pradjoerits geleid beschermd wordt, waarborgt dit tegen straatroof anderzins.

Ook ditmaal was eene belangrijke hoeveelheid g deren, kleedingstukken, levensmiddelen enz., van T bing Tingi verzonden; alles viel echter in handen d roovers, die door dezen rijken buit zullen worden aa gespoord, hun bedrijf te herhalen en voorttezetten.

Voor de officieren, hier aan ontberingen als ande zins onderworpen, was deze tijding niet alleen onaa genaam, doch tevens zeer nadeelig.

In het district Kikim, dat nog steeds als rustig wo voorgesteld, werd de post steeds verzonden, tot op e korten afstand van Boenga Maas, zonder eenig geleid men had echter sedert eenigen tijd gewapende bend langs de wegen, tusschen Boenga Maas en Soungna ontdekt, doch deze laten rondloopen, in de hoop d zij geen kwaad zouden doen, en als voorzorgsma regel 2 (*zegge twee*) pradjoerits tot geleide bij den po gevoegd.

Volgens geruchten zoude deze rooverbende het voo nemen hebben, om hare strooptogten langs de benede moessi voorttezetten.

Het is te wenschen, dat het bestuur in tijds maa regelen neme en eens krachtig handele in een distric waar de rust, hoewel zij maar schijnbaar wezen kan evenwel nog niet is gestoord.

— Van Amboina vernemen wij, dd. 8 Maart, dat aldaa op den 27sten Februarij, is overleden de, als naturalis gunstig bekende, officier van gezondheid der 2de klasse Dr. *C. L. Doleschall.* Zijn dood mag een waar verli voor de natuurkundige wetenschappen in deze gewe ten genoemd worden.

JONGENS WEEZEN-INRIGTING TE SOERABAIJA.

Bedrag der inschrijvingen tot en met den 12den *Maart* 1859.
Guldens en Centen.

WAAR ingeschreven.	IN EENS. Van 2000	Van 1000	Van 500	Van 100 tot 500	Van minder dan 100		Totaal.		'S JAARS. Voor A		Voor B		Totaal.	
Transport...	4000	4000	12500	17125	9235	57	46860	57	4165	14	22066	60	26231	74
Cheribon...	„	„	„	„	125		125		„		73		73	
Rembang...	„	„	„	100	100		200		„		„		„	
Soerabaij...	„	„	„	„	20		20		„		„		„	
Bezoeki...	„	„	„	„	121		121		152		113		265	
Banjoewangi...	„	„	„	„	10		10		„		60		60	
Patjitan...	„	„	„	„	126	50	126	50	„		12		12	
Benkoelen...	„	„	„	„	41		44		„		286		286	
Het Leger...	„	„	„	„	10		10		„		„		„	
Vreemde landen	„	„	500	100	„		600		„		100		100	
Nederland...	„	„	„	850	25		(¹) 875		„		60		60	
Totaal...	4000	4000	13000	18175	9817	07	48992	07	4317	14	22770	60	27087	74

BATAVIA, *den 14den Maart 1859.* J. C. REIJNST.

Batavia. — Gedurende de maand Januarij 1859 is aa inkomende en uitgaande regten op Java en Madur ontvangen eene som van . . . . . . *f* 728,730:7

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten. . . . . *f* 160,660:57
Aan terugbetaalde regten. » 11,186:07
f 171,846:6
Zuivere ontvangst *f* 556,884:1

Gedurende de maand Januarij 1859 is meer ontva gen dan gedurende die maand in 1857 *f* 88,252:51 e minder dan in 1858 *f* 65,886:83⁵.

— Op den 21sten dezer had in een der zalen va de Harmonie het feestmaal plaats, dat door een ze tigtal zijner vrienden den heer W. Poolman, preside der factorij der Nederlandsche handelmaatschappij, a een blijk van hoogachting en vriendschap, bij gelege heid van zijn aanstaanden terugkeer naar het vade land, was aangeboden.

Met geestdrift werd door alle aanwezigen ingestem in den door jhr. *J. C. Reijnst,* oud vice-president va den raad van Nederlandsch-Indië, uitgebragten he dronk, waarbij in warme bewoordingen werd gewe op de verdiensten van den jubilaris, die met zoove zelfvoldoening op de in Indië afgelegde loopbaan v

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 23 Maart 1859, No. 24.

ruim het vierde eener eeuw mogt terugzien, en een tal van vrienden achterlaten, die de beste wenschen deden voor het verder geluk van hem en de zijnen, en die de hoop koesterden, dat hij, in het vaderland teruggekeerd, tot nut van Indië bij voortduring zoude werkzaam blijven.

(*Jav. Cour.*)

Samarang, 11 Maart. Er loopen hier ter stede geruchten van zeer juridisch ingewikkelden aard, omtrent zekeren *Raptus*, welke, *met misbruik van gezag en* door den *invloed* van sommige personen te Patjitan, zonde hebben plaats gehad, ten aanzien van een 17 jari Chineesch meisje, eene weeze, welke verpleegd werd bij haren oom, die vaderlijke zorg voor haar had, en thans deze schandelijke zaak in handen onzer ijverige Justitie heeft gesteld, welke daarin ongetwijfeld verrigten zal, wat tot eene goede Justitie behoort.

Het arme meisje bad het dubbel ongeluk, door *schoonheid* de concupiscentie op te wekken, en door jeugd en onervarendheid den vaderlijken raad van een haar als vader beminnenden oom en adoptie-vader in den wind te slaan, tijdens deze zich aan een vijfdaagsch arrest moest onderwerpen, waardoor hij het plaats gehad hebbende feit niet kon voorkomen.

Wij willen het onderzoek dezer zaak door onze, zoo als wij dit herhalen, ijverige Justitie niet vooruitloopen, vermelden geene ons bekende bijzonderheden, maar geven als eene blootе nieuwstijding van dit ongelukkig voorval berigt. Mogt het onderzoek onschuld wreken of mindere schuld aan den dag brengen.

(*Sam. Cour.*)

Samarang, 18 Maart. Van onderscheidene plaatsen op *Java* verneemt men, dat er zich eene groote stagnatie begint te doen gevoelen in de circulatie der nieuwelings in omloop gebragte pasmunt.

Men schrijft deze stagnatie toe aan eene letterknechtige opvatting der wet op het muntstelsel bij de Lands geldkantoren. Bij deze wet is namelijk bepaald, dat niemand verpligt is voor meer dan *f* 10,— aan pasmunt te ontvangen, op grond waarvan die kantoren weigeren de belangrijke pachten gedeeltelijk ook in pasmunt te ontvangen.

Hierdoor hoopt zich de pasmunt op bij de pachters, die het provenu der groote pachten b. v. opium, in de kleinste muntsoorten of in pasmunt ontvangen, en aan wie door de letterlijke opvatting der bovengenoemde bepalingen niet vergund wordt hun pachtschat, zelfs gedeeltelijk, in pasmunt te storten. Het gevolg hiervan is: dat de pachters met eene groote hoeveelheid pasmunt opgescheept blijven en daardoor ligt buiten de mogelijkheid zouden kunnen geraken, hun pachtschat op de bepaalde tijdstippen te storten. Almede moet hieruit voortvloeijen, dat 's Lands kassen op den duur niet in staat zullen zijn een billijk evenwigt in de circulatie der onderscheidene muntsoorten te blijven houden en dat de bevolking, vooral de kleine man, ongerief ondervindt, hetgeen zelfs onder het oude dubbele muntstelsel geen plaats had, daar het toen aan de pachters vergund was, koper voor zilver en omgekeerd, naar de bekende verhouding bij 's Lands kassen te storten.

(*Sam. Adv. bl,*)

Volgens particulier schrijven van *Palembang*, dd. 28 Februarij jl., kunnen wij onzen lezers mededeelen, dat de stand van zaken geen aanmerkelijke verandering heeft ondergaan, alleen zou het getal oproerlingen zeer zijn toegenomen, een transport levensmiddelen hebben bemagtigd en voornemens zijn, onze troepen, op *Lahat* en *Slawee* gelegerd, aan te vallen. (*Soer. Ct.*)

Pasoeroean, 16 Maart. Bij het hevig onweder in den namiddag van gisteren, is de bliksem, langs den draad, tot in het telegraaf-kantoor alhier doorgedrongen, zonder echter beduidende schade aan te rigten.

(*Pass. N. en Adv. bl.*)

AANKOMST DER MAIL.

Gisteren avond kwam alhier ter reede het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagvoerder *E. Lewis*, van Singapore, medebrengende de brieven en dagbladen uit Europa, loopende tot den 9den Februarij.

Wij haasten ons onzen geachten lezers het belangrijkste mede te deelen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Zal men oorlog of vrede hebben — ziedaar de vraag. Heden vredelievende geruchten, morgen oorlogzuchtige tijdingen. Uit Lombardije — dat overigens oppervlakkig rustig schijnt — hoort men schier iederen dag wat anders. Men kan eigentlijk niet zeggen, dat er iets gewigtigs gebeurd is en toch voelt men het — de lucht is niet zuiver. Frankrijk wapent zich zonder veel vertooning te maken, Oostenrijk doet hetzelfde, en de oorlogspartij in Sardinie, met den koning en den graaf van Cavour aan het hoofd, verzuimt geen gelegenheid, om van hare gezindheid te laten blijken. Het is thans uitgemaakt, dat in het Zuiden van Frankrijk maatregelen worden genomen, om een groot leger op de been te brengen. Te Grenoble heerscht eene troepen-beweging, zoo als men die in geen jaren gezien heeft. Men zegt, dat te Marseille 35,000 ambulance bedden gereed liggen en dat in dezelfde stad 40 schepen, in de haven gestationneerd, gehuurd zijn, om tot depôts te dienen. Te Toulon moeten 52 schepen uitgerust en gewapend worden. In al de havens van Frankrijk ligt niet één enkel schip, hoe slecht ook, dat niet gereed wordt gemaakt, om spoedig zee te kiezen. Wij slaan vele andere bijzonderheden van dien aard over en voegen er alleen nog bij, dat de *Constitutionnel* dezer dagen met veel praalvertoon een overzigt gaf van het effectief der fransche armee, ten blijke dat Frankrijk, zonder eenige storing zijner militaire instellingen, 500,000 man in het veld kan brengen. Er zijn geruchten in omloop van bondgenooten tusschen de groote mogendheden, maar het regte weet men niet, want de diplomatie gaat in het duister. Eenige dagen geleden was er sprake van een ontwerp door het engelsche cabinet voorgeslagen, waarvan het denkbeeld oorspronkelijk van lord Palmerston zou zijn uitgegaan en hetgeen bestaat in eene administratieve scheiding tusschen Lombardije en het overige gedeelte des rijks, onder een Oostenrijkschen aartshertog; maar wie onbevooroordeeld over deze zaak nadenkt, komt weldra tot de overtuiging, dat zulk eene administratieve scheiding eene onmogelijkheid is. Ook heeft men van een congres gesproken, doch dit denkbeeld vindt bestrijders, op grond, dat geen diep ingrijpende omwenteling in het staten-stelsel van Europa van een congres kan uitgaan. De engelsche *Economist* besprak dit punt dezer dagen in een artikel, dat wij lager mededeelen. Kortom, de lucht is sedert ons vorig nommer nog niet opgehelderd en, trots al de vredelievende verzekeringen van Frankrijk, gelooft niemand dat het den vrede ernstig meent. Wat Oostenrijk betreft, dit heeft de noodige maatregelen genomen, om, ingeval eene beweging in Lombardije mogt uitbarsten, alle gemeenschap met Sardinie af te snijden. De Sardinische grens zal door een sterk cordon bewaakt worden, terwijl het leger bereid is elk beginsel van beweging in Lombardije te smoren.

Het huwelijk van prins Napoleon met de prinses Clotilde, dochter des konings van Sardinie, is voltrokken. Reeds is het echtpaar te Parijs aangekomen.

Nadat de stellige verzekering, dat de koning van Napels overleden, tegengesproken en weder bevestigd was, is het resultaat, dat zijne majesteit weer geheel hersteld is.

Volgens Spaansche dagbladen hebben de Vereenigde Staten het bedrag van het vroegere aanbod tot aankoop der Deensche Antilles, thans verdubbeld.

Den 3den heeft de koningin van Engeland het parlement met eene troonrede geopend, welke wij lager mededeelen. De zinsneden, betreffende de buitenlandsche aangelegenheden, zijn van zoo algemeenen aard, dat zij niet strekken om het vertrouwen in een goeden afloop van de geschillen te versterken.

De Beijersche kamers zijn den 26sten Jan. door prins Luitpold, broeder des konings, geopend. Eene troonrede is bij die gelegenheid niet uitgesproken. De tweede Kamer heeft andermaal den hoogleeraar Weiss tot vice-president gekozen. Het ministerie heeft daarop gemeend te moeten aftreden. De koning heeft het verzoek om ontslag echter niet aangenomen. Het zal nu de vraag zijn, in hoeverre dit ministerie zich tegenover de kamer zal kunnen staande houden, vermits het bekend is, dat twee derde harer leden zeer ongunstig jegens het cabinet gestemd zijn.

Den 29sten Januarij had te Hamburg eene nieuwe volksvergadering plaats, ten einde te beraadslagen over de middelen, om den senaat te dwingen tot het in werking brengen van de in 1850 goedgekeurde constitutie. Een adres aan het uitvoerend gezag, waarin met klem op de invoering der constitutie wordt aangedrongen en dat reeds de handteekening van 3500 burgers droeg, is in deze vergadering bij acclamatie goedgekeurd en zal alsnu worden opgezonden.

Een schrijven uit Jassy van 27 Januarij jl. medegedeeld, meldt wat er in Moldavie na de verkiezing van den heer Coutza tot hospodar voorgevallen is. Hij heeft, gelijk men daaruit verneemt, onder den naam van *Jan Alexander* I het bestuur aanvaard en eene proclamatie aan het volk gerigt, waarin hij zegt »door den wil Gods en der natie" tot den troon geroepen te zijn, en belooft »dit gedeelte der Vereenigde Vorstendommen naar beginselen van vrijheid, gelijkheid en broederschap te zullen besturen." Aan het slot der proclamatie herhaalt hij den eed, dien hij in de wetgevende vergadering terstond na zijne verklaring heeft afgelegd.

De wetgevende vergadering heeft den vorst een jaarlijksch inkomen van 30,000 ducaten toegelegd, en daarbij, daar zijn eigen vermogen niet groot is, eene toelage van 15,000 ducaten gevoegd tot goedmaking der uitgaven, welke hij bij de aanvaarding zijner hooge ambtsbetrekking doen moet. De vergadering heeft den vorst slechts vier adjudanten toegevoegd, terwijl de heer Vogorides, ofschoon eukel den titel van Kaïmakan of tijdelijk bestuurder voerende, er veertig had; echter is den tegenwoordigen vorst vrijheid gelaten, om het aantal zijner adjudanten naar zijn eigen goedvinden te vermeerderen, mits zonder bezwaar voor de schatkist.

De wetgevende vergadering heeft besloten den sultan bij een adres voor zijne belangstelling in het lot van Moldavie te danken en hem als opperheer hare hulde te brengen; zij heeft eene commissie, bestaande uit eenige van hare leden en uit aanvoerders der nationale krijgsmagt, benoemd, om dat adres naar Constantinopel te brengen. Tevens heeft zij weder een zaakgelastigde van Moldavie bij de Porte aangesteld en daartoe een van hare leden gekozen, met last om zich terstond naar Constantinopel te begeven. Hiermede heeft de vergadering getoond, dat zij, hoe zeer ook ijverende voor de zamensmelting der twee Donau-Vorstendommen tot één staat onder het bestuur van een vorst van buitenlandsche afkomst, het opperggezag der Verhevene Porte erkent en eerbiedigen wil.

De tijdingen uit Servie zijn in verscheidene opzigten alles behalve gunstig. In verschillende plaatsen, zelfs te Belgrado, moet een onrustige geest heerschen, zoo zelfs dat de autoriteiten dien met kracht moeten onderdrukken. Dezulken die voor vrienden van den verdreven vorst gehouden worden, zijn aan grooten overlast van de bevolking blootgesteld. Men oppert het denkbeeld, om een aantal personen, die als aanhangers van prins Alexander bekend staan, uit het land te verwijderen.

De heer Gladstone heeft den 25sten Januarij het parlement van de Jonische eilanden geopend. Hij zal omstreeks de helft van Februarij terugkeeren. Wat de veranderingen betreft, die in de Jonische constitutie gebragt zullen worden — daaromtrent is niets met zekerheid bekend.

Volgens tijdingen uit Constantinopel, loopende tot 19 Januarij, heeft de Porte eene nieuwe leening gesloten, ten behoeve van de civiele lijst, ten bedrage van dertig millioen piasters. De finantiele gesteldheid is overigens zeer netelig. De handelsstand heeft zich bij de Porte daarover beklaagd en het leger ontvangt geen soldij.

Blijkens een berigt uit Djeddah van den 15den Januarij, heeft het onderzoek omtrent het aldaar voorgevallen moordtooneel door de commissarissen van Frankrijk, Engeland en Turkije ingesteld, ten gevolge gehad, dat twee personen als hoofddaders ter dood zijn veroordeeld en den 12den dier maand hunne straf ondergaan hebben. Het zijn het hoofd der plaatselijke politie en het hoofd van den volksstam der Adramaten. De andere beschuldig len, waaronder ook het hoofd van het stedelijk bestuur, zouden volgens hetzelfde berigt naar Constantinopel gezonden en aldaar gevonnisd worden.

Uit St. Petersburg verneemt men de bekendmaking eener keizerlijke ukase, waarbij voor het Amurgebied een bestuur wordt georganiseerd, volgens de lokale behoeften en tot ontwikkeling van den handel en industrie in die gewesten. Ten gevolge dezer ukase wordt het genoemd gebied verdeeld in twee provincien, namelijk de kust en de Amurprovincie. Voorts wordt het gewest Ochotsk van het gouvernement Jakutsk afgescheiden en bij de genoemde kustprovincie gevoegd, die voortaan zal bestaan uit zes afdeelingen, namelijk: Nicolajew, Sofiisk, Ochotsk, Petropawlowsk, Gischiginski en Udsk. De Amurprovincie zal bestaan uit de landschappen langs den linkeroever van den Amurstroom, gerekend van het punt van zamenvloeijing der Schilka met den Argun, tot aan de uitstrooming der Ussuri en verder langs de nieuwe grenzen der kustprovincie, voor welke laatste Blabowetschschensk als hoofdstad is aangenomen. Ter bekostiging der provinciale besturen is op het budget eene som van 19,550 zilveren roebels aangewezen.

LAATSTE BERIGTEN.

Marseille, 8 Februarij. Gisteren zijn te Algiers 2 linieregimenten en 1 regiment jagers ingescheept, met bestemming naar deze plaats. Twee andere regimenten worden de volgende week nog van daar verwacht.

's Hage, 9 Febr. Bij de gehouden herstemmingen verkreeg te Amsterdam de heer van Heukelom 1157, de heer van Lennep 913 stemmen.

Te Gorinchem vereenigde de heer Begram op zich 1042, de heer Groen van Prinsterer 856 stemmen.

— De zittingen van het comité van defensie zijn tot den 18den dezer geschorscht.

— Gisteren heeft de rector magnificus der leidsche Akademie, professor Stuffken, zijne waardigheid overgedragen aan professor Simon Thomas. Bij die gelegenheid heeft de heer Stuffken eene rede gehouden, waarin hij heeft aangewezen, in welken zin de ervaring de eenige bron voor de wetenschap is.

— De heer Prudens van Duyse van Gent zal te Middelburg eene voordragt houden ten voordeele van een monument voor den dichter Tollens op het kerkhof te Rijswijk.

— De wetgevende vergadering van Moldavie is den 3den dezer te Bucharest geopend. Dien dag was alleen gewijd aan de discussien over de beginselen, die gevolgd zullen worden bij het onderzoek van de geloofsbrieven der leden. Dit punt is van meer beteekenis, dan men denkt, vermits de geldigheid van een aantal verkiezingen betwist wordt. Overigens kenmerkte zich de houding der bevolking, die in grooten getale was opgekomen, om de eerste zitting bij te wonen, door eene voorbeeldige orde.

— De reis van de koningin van Engeland naar Berlijn moet thans voor goed opgegeven zijn; men spreekt er evenwel van, dat de prins en de prinses Frederik Wilhelm van Pruissen in den zomer Londen zullen bezoeken; de koningin zoude van hare zijde in het najaar een bezoek te Berlijn afleggen.

— De *London Gazette* behelst thans de benoeming van sir Henry Knight Storks tot lord opper-commissaris van de Jonische eilanden.

— Volgens den Parijschen correspondent van de *Express*, zou niet de graaf de Persigny, maar de hertog van Montebello den maarschalk Pélissier als gezant bij het Engelsche hof vervangen. Laatstgemelde zou dan met het opperbevel over het leger te Parijs belast worden.

— De commissie van den senaat te Washington heeft het wetsontwerp tot den aankoop van Cuba goedgekeurd.

— Uit Venezuela wordt gemeld, dat de wetgevende vergadering, ingevolge de bepalingen der constitutie, is overgegaan tot de verkiezing van een president en een vice-president. Tot eerstgemelde waardigheid is de generaal Castro met eene groote meerderheid gekozen, terwijl de heer Manuel Felipe de Tovar tot vice-president is benoemd.

Men verneemt nog nader uit Haïti, dat het revolutionnaire commité te St. Marc drie decreten heeft uitgevaardigd, volgens welke 1°. de doodstraf in staatkundige aangelegenheden afgeschaft wordt; 2°. het monopolie van de koffij, genaamd de *wet van het vijfde deel*, wordt opgeheven; 3°. de havens van Aquin, St. Marc en Miragoane opengesteld worden. — Eene Engelsche korvet, die troepen aan boord had voor Europa, heeft, toen de bevelhebber van de overwinning in Haïti kennis bekomen had, Port-au-Prince aangedaan en aldaar 300 man aan land gezet, ten einde de onderdanen van Frankrijk en Engeland, zoo noodig te beschermen.

Latere berigten houden in, dat keizer Soulouque den opstand bijna geheel bedwongen heeft.

BELGIE.

Brussel, 18 Januarij. Naar men mij verzekert, is onze koning alles behalve werkeloos gebleven in de diplomatieke verwikkelingen tusschen Frankrijk en Oostenrijk, en hebben zijne raadgevingen zeer veel bijgedragen tot de bijna volkomene schikking der zaak, en het uit den weg ruimen der gerezen geschillen. Het is overigens bekend, dat sedert het sluiten van de twee huwelijken, die de hoven van België en Oostenrijk verboden hebben, Leopolds invloed te Weenen aanmerkelijk is en zijne raadgevende stem daar veelal gehoor vindt.

De Kamer heeft, na eene vacantie van drie weken heden hare werkzaamheden hervat. Een groot gedeelte der zitting was gewijd aan het onderzoek [illegible]

veel adressen, waaronder een van dagbladschrijvers, boekdrukkers, boekhandelaars enz., die de intrekking vragen van het reeds aangenomen befaamde artikel van het strafwetboek, waarbij de straffen voor zekere drukpersdelicten verzwaard worden. De heer Savart stelde voor, bedoeld adres aan de commissie voor de verzoekschriften te verzenden (vele leden di r commissie zijn, dit is bekend, de meening toegedaan, welke de adressanten ontwikkelen); doch na eene opmerking van den minister van justitie en van den heer Dolez, voorzitter der speciale commissie belast met het onderzoek van het strafwetboek, is tot het renvooi van het adres aan laatstgenoemde commissie besloten. Waarschijnlijk zullen wij lang kunnen wachten, alvorens rapport wordt uitgebragt, omdat men de spanning, of laat ik liever zeggen verbittering, wil doen bedaren, die door deze aangelegenheid in het land is veroorzaakt.

Aan de orde was de beraadslaging over het tractaat met de Nederlanden, betreffende den letterkundigen eigendom; zij werd echter verdaagd tot morgen, ten einde inmiddels een adres te kunnen onderzoeken van eenige luiksche beeldhouwers, die verlangen dat met deze overeenkomst worde gewacht, totdat men er waarborgen voor den eigendom van kunstvoorbrengselen in kan opnemen. De kannunik de Haerne, rapporteur, heeft wel is waar hulde gebragt aan de bedoelingen der adressanten en verklaard, dat eene meening als de hunne ook in Nederland veel ingang begint te vinden, doch geadviseerd, dat deze leemte de aanneming der litteraire conventie niet moet beletten. In denzelfden geest sprak de minister van buitenlandsche zaken. Overigens heeft de zitting niets belangrijks voor het buitenland opgeleverd.

— De heer Hoyois, evangelisch godsdienstleeraar te Charleroi, heeft eene daad van onverdraagzaamheid openbaar gemaakt, waarvan wij, helaas! hier te lande maar al te vaak getuigen zijn. Een geacht industrieël, lid der evangelische kerk, was in de gemeente Frames (prov. Namen) komen te overlijden, en de burgemeester weês voor de begraving van het lijk een plek op het kerkhof aan, die bestemd is voor zelfmoordenaars en waar zelfs het aas van dieren wordt onder den grond gestopt. De heer Hoyois weigerde de hand te leenen aan zulk een ontheiliging, en liet het lijk nederzetten aan den ingang van den godsakker, terwijl hij aan de stedelijke regering de verantwoordelijkheid voor hare schandelijke handeling overliet. Eene menigte ingezetenen stroomde naar de plek, en niemand wilde het stoffelijk overschot van den braven en nijveren burger naar de groeve dragen, door den burgemeester aangewezen. Die *burgervader* zag zich dus genoodzaakt, eenige te slechter naam en faam staande personen te gaan halen en met dezen begon *hij-zelf* de begrafenis te verrigten. Doch naauw waren zij bezig, of de verontwaardigde menigte wierp zich woedend op hen en joeg hen uiteen. Eerst na de komst der gendarmerie, kon de burgemeester met zijne handlangers zijne verfoeijelijke en schendige daad volbrengen. De begraving, te 12 uren 's middags aangevangen, eindigde te 8 uren 's avonds. Ik ben in staat u tevens te melden, dat de minister van justitie een onderzoek dezer zaak heeft bevolen, en dat den burgemeester waarschijnlijk eene disciplinaire straf zal worden opgelegd. Ook ben ik uit goede bron onderrigt, dat eerstdaags maatregelen zullen genomen worden, om op elk kerkhof een behoorlijke, eervolle plek af te zonderen voor lijken van personen, die niet tot de katholieke kerk behooren.

Brussel, 21 Jan. De kamer der vertegenwoordigers heeft eergisteren de tusschen Nederland en België gesloten overeenkomst, betreffende den letterkundigen eigendom, met algemeene stemmen goedgekeurd.

ENGELAND.

Zoo men oordeelen mag naar de taal van den Londenschen *Morning Herald*, een orgaan der Engelsche bewindslieden, zijn Frankrijk en Engeland onderling in nog zeer goede verstandhouding, wat er dan ook in Engeland gezegd worde van oorlogzuchtige plannen, die bij het Fransche gouvernement zouden bestaan. Het jongst ontvangen nommer van het genoemde blad behelst weder een hoofdartikel over den staat der politieke zaken; daarin wordt gezegd, dat, al mogt er soms iets gebeurd zijn, waardoor het algemeene vertrouwen geschokt wierd, Keizer Napoleon in zijne betrekking met de andere mogendheden steeds opregtheid, regtschapenheid en eerbied voor de tractaten heeft betoond.

— Te Londen houdt het gerucht van eene nieuwe geldleening voor de Oostenrijksche schatkist stand. Zelfs wordt verzekerd, dat daartoe reeds eene overeenkomst met het huis Rothschild is getroffen.

Londen, 21 Jan. De *Times* dringt er op aan, dat er eene buitengewone maritieme commissie worde benoemd, tot onderzoek van den tegenwoordigen toestand der marine-administratie.

— De *Times* dringt er op aan, dat Engeland zijne zeemagt, voor de mogelijke gebeurtenissen, aanzienlijk versterke.

— Hetzelfde blad heeft het berigt van Napels ontvangen, houdende, dat de heer Poërio en andere geamnestieerde veroordeelden, niettegenstaande hun verzet, naar Amerika zullen worden overgevoerd.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 Januarij. De vermaarde stelregel, *si vis pacem para bellum* (wilt gij den vrede, bereid u tot den oorlog) heeft dit voordeel, dat men de vredelievende preliminariën gelijken tred kan doen houden met de oorlogzuchtige toebereidselen. Terwijl tusschen Parijs en Weenen wordt onderhandeld, maakt men zich van alle kanten vaardig tot den oorlog. Naar ik verneem, is het materiëel der artillerie overal in volkomen toestand om te velde te worden gebragt. Uit zeer goede bron wordt mij berigt, dat het leger van Lyon met den krijgshaftigsten geest bezield is. Over het equipement der troepen aldaar is inspectie gehouden, en de commandanten der corpsen zijn aangeschreven, de militairen, welke niet in staat zijn goed te marcheren, naar de dépôts op te zenden. Eergisteren zijn 45 wagens, met houwitsers, kogels en ammunitie geladen, door Lyon getrokken, en in die stad wordt in acht bakkerijen een groote hoeveelheid scheepsbeschuit gebakken, die ijlings wordt ingepakt. Ik mag echter niet onvermeld laten, dat men het er vrij algemeen voor houdt, dat al die toebereidselen gemaakt worden met het oog op krijgsverrigtingen in Algerië, Senegambie of zelfs China. De *Times* althans legt in dien zin de militaire bedrijvigheid uit, die thans te Toulon heerscht, en voegt er bij, dat in Frankrijk de oorlog zeer impopulair is en verscheidene legerhoofden er zeer afkeerig van zijn. Zoo als gij ziet, ook hier zijn de gevoelens verdeeld.

Ofschoon in Engeland de voor eene gewapende interventie in Italië gestemde partij niet groot is, blijft zij met kracht de onvermijdelijkheid betoogen, dat vroeg of laat een strijd moet uitbarsten. De artikelen van den *Times*, welk blad zijne antipathie tegen Frankrijk en vooral tegen het fransche bewind niet verbergt, worden opgewogen door die van den *Morning Post*. »De vrede," zegt lord Palmerstons orgaan," is onmogelijk, zoo lang Italië in zijn tegenwoordigen toestand blijft verkeeren. Omwenteling en oorlog kunnen in het aanstaande voorjaar niet uitblijven, maar moeten komen, als de wetten van den vooruitgang worden getrotseerd. De Italianen willen strijden voor de vrijheid en vroeg of laat zullen zij beginnen, zoodra zij worden ondersteund. Ofschoon Engeland niet anders dan zeer zijdelings belang heeft bij Italië's onafhankelijkheid, houdt het zich levendig bezig met de gebeurlijke gevolgen eener omwenteling, die zonder zijne medewerking zou kunnen tot stand komen.

Tusschen de oostenrijksche en sardinische bladen wordt de pennestrijd voortgezet, en beide organen bevatten de scherpste artikelen tegen de twee staten en hunne regeringen.

Ik ben gemagtigd twee geruchten te logenstraffen. Vele bladen hebben berigt, dat de directie van het *Journal des Débats* aan de weduwe van den onlangs overleden redacteur Rigaut een pensioen van 6000 francs heeft toegelegd: dit is onwaar. — In eenige buitenlandsche bladen las ik, dat generaal Lamoricière aanzoek heeft gedaan, om weder bij het fransche leger in dienst te treden: ook dit is onjuist; althans tot heden is van zulk een stap niets bekend.

Parijs, 22 Jan. Elke dag brengt zijn waar of valsch nieuws mede. Gisteren was het beursgerucht, dat de koning van Napels, wiens ziekte eergisteren per telegraaf was gemeld, overleden is. Ongetwijfeld heeft men zich herinnerd de rijzing der fondsen, door de tijding van den dood van keizer Nicolaas veroorzaakt, en ook nu heeft men reeds getracht vooraf partij te trekken van eene gebeurtenis, die nog door niets is bevestigd en misschien ook niet de gevolgen zal hebben, welke men er van schijnt te verwachten. Gesteld inderdaad, dat koning Ferdinand II van het politiek tooneel verdwijnt, dan zal hij tot opvolger hebben zijn zoon, den prins van Calabrië, geboren uit 's konings eerste huwelijk met Christina van Savoye, een jeugdig vorst, pas 20 jaar oud, die voor eenige dagen met een beijersche prinses is gehuwd en, gedurende zijne koninklijke wittebroodsdagen, zeker nog niet veel in de gelegenheid geweest is, zich voor te bereiden op de revolutionaire bewegingen, die mogelijk zullen ontstaan.

Van Napels gesproken wil ik u doen opmerken, dat ik niet ten onregte u waarschuwde tegen de dépêches, die het berigt inhielden, dat het geheele koningrijk in staat van beleg was verklaard. Thans blijkt, dat het feit geheel onwaar is. Zelfs heeft men beweerd, dat er in Italie, en meer bepaald in de stad Napels, eene dienst is georganiseerd, om valsche of overdreven tijdingen naar de hoofdsteden van Europa af te zenden; ik hecht echter geen geloof aan dit gerucht, dat aan de onnaauwkeurigheid van verscheidene achtereenvolgende dépêches zijn ontstaan te danken heeft. Maar al is de staat van beleg niet afgekondigd, alles is er op voorbereid, en de krijgsraden moeten elken aanval tegen het koninklijk gezag streng straffen. Welke gebeurtenissen tot het jongste besluit des konings, zoo kort na het verleenen der amnestie hebben aanleiding gegeven, weet men nog niet, en men houdt het er voor, dat de koning, zich ernstig ziek gevoelende, elke poging tot rustverstoring heeft willen voorkomen, die uit zijn toestand zou kunnen voortvloeijen.

De *Indépendance belge* komt heden terug op een door de engelsche bladen medegedeeld gerucht, volgens hetwelk koning Victor Emanuel een aanvallend en verdedigend verbond tusschen Frankrijk en Sardinie als voorwaarde zou hebben gesteld, waarop hij zijne toestemming tot het huwelijk van prins Napoleon met prinses Clotilde zou geven. Het blad durft voor de waarheid daarvan niet instaan. Ofschoon nu de buitenlandsche oorsprong van deze tijding juist geen reden is om haar te wantrouwen, geloof ik u te kunnen verzekeren, dat, welke naauwe banden van bloedverwantschap er ook tusschen den keizer en prins Napoleon bestaan, Napoleon III nooit de belangen van het land aan eene familie-verbindtenis zal ten offer brengen. Het verbond, waarop men zinspeelt, is overigens genoegzaam gemotiveerd door de politieke omstandigheden, dan dat men er eene huwelijksvoorwaarde behoeft van te maken.

ITALIE.

In een brief uit Turijn aan de parijsche *Patrie* leest men het volgende: »Iemand wenschte graaf Cavour met 's konings troonrede geluk. »»De eer van dat stuk komt niet aan de regering, maar geheel alleen aan den koning toe,"" antwoordde de eerste minister, en haalde uit zijn brieventasch het ontwerp, dat hij namens het cabinet den koning had aangeboden. De koning had het eerste gedeelte van het ontwerp bijna gelaten zoo als het was, doch in het tweede gedeelte waren veel doorhalingen en wijzigingen. De befaamde woorden *smartkreten van Italië, waarvoor men niet ongevoelig kon zijn*, waren geheel met 's konings eigene hand geschreven. Graaf Cavour heeft, uit belangstelling in de groote zaak en niet minder in zijn vorst, dezen vergunning gevraagd, het ontwerp met de doorhalingen als een historisch gedenkstuk te bewaren."

Turijn, 21 Jan. De Oostenrijksche generaal heeft de municipaliteit van Ferrara gesommeerd om de citadel te provianderen; deze echter weigerde om aan die sommatie te voldoen. Ook aan de door Oostenrijk Toscane gestelde eischen, om, voor het geval van log, soldaten en geld te leveren, is, door oneenig der ministers, geen gevolg gegeven. De groothe van Toscane is naar Napels vertrokken.

DONAU-VORSTENDOMMEN.

Volgens tijdingen uit Bucharest worden er nog vo durend luide klagten aangeheven over de onwe handelingen, welke de leden van het bestuur zich oorloven ten aanzien van de zamenstelling der kie lijsten, en er zijn ten gevolge daarvan naar de vers lende Wallachijsche departementen troepen gezon Door de tusschenkomst van de vreemde consuls h het voorloopig bestuur wel beloofd, aan de uitspra der regterlijke autoriteit gevolg te geven, maar z handelingen hebben zich eenvoudig bepaald tot uitvaardigen eener dubbelzinnige circulaire, die tendien niet meer vóór de verkiezingen in de k districten kan ontvangen worden. Het bevelschrift onderprefects tot het bijeenbrengen der gewapende m gedurende de verkiezingen luidt als volgt: »Ter ha having der goede orde en overeenkomstig de instr tien voor de primaire verkiezingen, zijt gij gehoo aan het gebouw der onderprefectuur tegenwoordig zijn met al de onder uw bevel staande gendarmes. D manschappen zullen van hunne wapenen voorzien m ten zijn."

— De berigten uit Moldavie luiden niet gunstiger. Z als men weet, heeft aldaar voor eenigen tijd de heer Cat dj', een der leden van het voorloopig bestuur, zijn o slag genomen, omdat hij zich niet konde vereenig met de willekeurige handelingen zijner twee ambt nooten. Deze laatsten hebben alsnu op eigen gezag in het bestuur opengevallen plaats aangevuld door e hunner aanhangers, met wien zij voortgaan het la op de vorige wijze te besturen. De president van kamer van afgevaardigden moet tegen deze willekeu ge aanmatiging van gezag geprotesteerd hebben.

Voorts nog wordt gemeld, dat de Porte aan de vertege woordigers der mogendheden, onderteekenaars van h Parijsche vredestractaat, eene nota heeft doen toekome waarin zij zich voorbehoudt, aan de keuze van de heer Couza tot hospodar van Moldavie, al dan niet h re goedkeuring te schenken, vermits de kiezerslijsten nie zamengesteld waren, zooals het behoort. De Porte moe die kennisgeving reeds tot de vertegenwoordigers geri hebben, voor dat de heer Couza, die als een unioni daar niet gezien is, tot hospodar gekozen werd.

RUSLAND.

Bij keizerlijke ukase is Poti, aan den mond der ri vier Rion, bij de Zwarte zee, tot koopstad en handels haven verheven.

— In een brief uit Weenen, aan den *Times* gerigt wordt gemeld, dat in Oostenrijk het gerucht is ve spreid, dat Rusland een leger op de grenzen van Ga licië zal bijeenbrengen, en een maritiem station te Ba letta, Bari of Trane tracht te verkrijgen.

— Eene *commissie voor de spoorwegen* is in Ruslan ingesteld, belast met het voorloopig onderzoek der voor naamste maatregelen, die met betrekking tot particu liere spoorwegen moeten genomen worden. De keize benoemt den voorzitter der commissie; de minister van financiën en de hoofddirecteur der middelen van gemeenschap en vervoer behooren regtens tot har leden. De benoeming der andere leden wordt doo den keizer bekrachtigd. De commissie is bevoegd zulke personen te hooren en hare zittingen te doe bijwonen, van wie zij inlichtingen vermeent te kun nen ontvangen; deze personen brengen echter geen stem uit. De rapporten over de door de commissie on derzochte zaken worden of aan den ministerraad o regtstreeks aan den keizer ingezonden. De leden de commissie zijn: graaf Nesselrode, rijkskanselier voo de buitenlandsche zaken, voorzitter; de twee boven genoemde staatsambtenaren van regtswege; de adju dant-generaal graaf Strogonoff I; de geheimraad in wer kelijke dienst baron von Meyendorff; de adjudant-ge neraal baron von Lieven, kwartiermeester-generaa van den algemeenen staf des keizers; de luitenant-ge neraal der genie von Gerstfeld; de adjudant-generaal Totleben; de generaal-majoor à la suite Timachew en de generaal-majoors der genie Melnikoff, Yazykoff en Kerbedz.

— Te Moskou worden thans verscheidene fabrieken opgerigt.

KOLONIALE POLITIEK.

Een ingezonden stuk, in een der Nederl. dagbladen voorkomende verdeelt de koloniale politiek als volgt:

1o. De godsdienstige.

Volgens deze heeft de Voorzienigheid, in haar ondoorgrondelijk raadsbesluit, Nederland uitverkoren, om de boodschap des heils aan de volken van den Indischen-Archipel te verkondigen. De banier des kruises moet daar zonder schroom worden ontrold. Geen menschenvrees, geene beweegredenen van tijdelijk belang mogen ons volk weerhouden aan die roeping te beantwoorden; want het is beter in dit eene getrouw te zijn en alles te verliezen, dan alles te winnen, maar schuldig te zijn aan verzaking van den grooten nationalen pligt.

Ofschoon deze rigting haren Peter den kluizenaar nog niet heeft gevonden, is echter zijne leus de hare.

Eene tweede rigting is de philantropische. Gemoedelijk als de eerste, is zij echter minder ingenomen met het positieve Christendom, dan met de Moraal. Zij wil de verbreiding des Evangelies, maar subsidiair, als voertuig; haar doel is: beschaving, verlichting.

De oostersche volken, onder onze voogdij geplaatst, moeten worden onderwezen en opgevoed, opdat zij eens tot zelfstandigheid, zelfbestuur, gekomen, in hunne voormalige voogden hunne beste vrienden mogen erkennen en broederlijke genegenheid den band aanhechte, dien de vaderlijke magt slippen laat.

Zij is afkeerig van dwang, van het cultuurstelsel, zij wil geene exploitatie ten behoeve van het moederland en schaamt zich eenigzins over de koloniale baten.

Een derde rigting is de doctrinaire. Zij is even als de religieuse rigting, regtzinnig, maar zij offert aan andere goden.

De leer der staathuishoudkunde moet haar katbechismus worden, zoodra men het over de redactie daarvan eens is.

Inmiddels gewaagt zij van die leer als van de wetenschap. Zij heeft medelijden met ieder, die geene juiste definitie geven kan van „Waarde," of die de grenslijn tusschen productieve en improductieve consumtie niet weet te trekken. Tot deze rigting behooren de verstandigen bij uitnemendheid; hare volgelingen doceren gaarne, gedachtig aan de spreuk: Science oblige.

De vierde rigting is de realistische. Zij zal altijd min of meer de rigting wezen van het gouvernement, omdat men de feiten niet ter zijde zetten kan, omdat de natuur boven de leer gaat. Maar

Juist daarom is zij het merkpunt, waarop alle pijlen worden gerigt. Vermits toch al wat bestaat gebrekkig is, wordt de realistische rigting, op de meest logische wijs, voor elk bestaand gebrek verantwoordelijk gemaakt. Zij immers wenscht de koloniën, het cultuurstelsel, de batige sloten, ja welligt zelfs de partij van het behoud enz. enz., gelijk ons dikwijls in de bladen der 3e rigting geleerd is.

(*Redactie.*)

Cultuur- en Industrie-Ondernemingen op Borneo.

Vervolg.

De koffijboom komt vooral in deze streken menigvuldig en welig voor Zonder dat er de minste zorg aan besteed wordt, en geheel in het wild, groeit die heester op vele plaatsen. Ten einde de Dajaksche bevolking tot de cultuur van dit schoone product te brengen, is in het laatst van 1857, door den toenmaligen resident, een voorstel gedaan, om de koffij door het Gouvernement van de Dajaks direct en zonder tusschenpersoon in te koopen. Men vermeent te weten, dat dit voorstel door de regering in Indië goedgekeurd en daarmede eene proefneming voor een of twee jaren bevolen is.

Ook in het rijk Sanggouw zal men, met veel kans op een goeden uitslag, ondernemingen van landbouw en fabrieken kunnen beproeven. Dwaalt men niet, dan is de thans daar regerende vorst een man van doorzigt en énergie. Is deze voor de zaak gewonnen, 't geen niet veel moeite zal kosten, want hij begrijpt zijn eigen belang, dan zullen ook hier Dajaksche arbeiders wel te bekomen zijn.

Ter loops teeken ik aan, dat vooral in Landakh en Sanggouw zich de meeste en de voornaamste diamantgraverijen bevinden.

Ook in het rijk Matam durf ik eene goede uitkomst aan eene onderneming voorspellen. Het hoofd van het rijk is een jong vorst, die nog zeer kort geleden van Batavia, alwaar hij meer dan een jaar verblijf had gehouden, in zijn rijk is teruggekeerd.

Hij is bezield met den wensch, om zijn land uit den verachterden staat, waarin het zich bevindt, op te heffen. Ik durf van hem veel medewerking beloven.

Opdat men zich echter geene illusiën make, moet ik hierbij opmerken, dat men de te verkrijgen arbeiders uit de Dajaksche bevolking niet bij duizenden, maar bij honderdtallen zal moeten rekenen. Men stelle vooral het getal arbeiders, dat aanvankelijk zal kunnen en willen opkomen, niet te hoog, want wanneer men nagaat, dat, volgens de meest geloofwaardige opgaven, het geheele cijfer der bevolking van de „Wester-afdeeling van Borneo" over 1856 op niet hooger dan 330.000 zielen geschat werd, dan zal men ligt kunnen nagaan, dat daaruit geene duizendtallen tot den arbeid geschikte mannen te vinden zullen zijn voor ondernemingen of exploitatiën van Europeanen.

Omtrent den loop der rivieren iets bepaalds aan te geven, zou verre het bestek overschrijden, dat mij hier gesteld is. Borneo is bij uitnemendheid gezegend met groote, zoowel als met kleine rivieren, die het land in alle rigtingen doorstroomen. Schepen van aanmerkelijken diepgang kunnen bijna nergens binnenkomen; zij moeten op soms aanzienlijken afstand van de kust blijven liggen. Zonder deze cijfers als het maximum te durven geven, kan ik evenwel zeggen, dat met gewonen hoogen waterstand (eens in de 24 uren), te Sambas schepen van 13 tot 14, te Pontianak en Matam van 6 tot 9 voet diepgang kunnen binnenkomen. Ook zelfs in de groote Mamwapa-rivier is Z. M. stoomschip *Borneo*, met 5 of 6 voet diepgang, werkelijk binnen geweest.

In de geheele afdeeling vindt men overal uitstekende bouwmaterialen in overvloed. De eene plaats levert bamboe (vooral Landakh en Sanggouw), de andere niet; goed hout echter vindt men overal, zoo om te bouwen als om te branden. Tot dekking der daken wordt op de eene plaats gebruik gemaakt van atappen van nipa-bladeren, waarmeê de oevers van de meeste rivieren bedekt zijn; op andere plaatsen bezigt men sirappen, van min of meer deugdzaam hout, dikwijls van ijzerhout, vervaardigd. Naarmate van de plaats, waar men zich vestigt, zal men steeds een der beide dekkingsmiddelen in genoegzame hoeveelheid kunnen verkrijgen, dikwijls echter beiden,

Kalk wordt tot nog toe niet geproduceerd, althans bepaalt zich dat tot zeer geringe hoeveelheden. Waarschijnlijk leveren echter de vele, langs de westkust liggende, eilanden wel gelegenheid tot kalkbranding op. Proeven, om dat binnenslands te doen, zijn, voor zooveel ik weet, nog niet genomen.

Het cijfer der bevolking van de „Wester-afdeeling van Borneo" is nog niet naauwkeurig bekend. Ons gezag, althans ons werkelijk gezag, dagteekent van te korten tijd, en het personeel der ambtenaren in de binnenlanden was te gering, om reeds zoo spoedig bevolkingsstaten te kunnen opmaken, die het ware cijfer aangeven. Eene. in den loop van 1856 gedane, opname bragt het cijfer der geheele bevolking, Dajak's, Maleijers, Arabieren en Chinezen, op een getal van 330,000 zielen. Hiervan kan men zeker zijn, dat dit cijfer bepaaldelijk het minimum is; het kan wel hooger, maar zeker niet lager wezen. Sedert vier jaren zijn de vele oorzaken, die eene vermeerdering der bevolking in den weg stonden, grootendeels opgehouden; men mag dus alle hoop voeden, dat zij weldra zal toenemen.

§ 2. *Arbeiders en arbeidsloonen.* Men zal voor het tegenwoordige er wel in kunnen slagen, om op sommige plaatsen Chinesche werklieden te bekomen. De hun te betalen werkloonen zijn echter zoo hoog, dat men er naar zal moeten uitzien, om, door aanvoer van sinkee's (nieuwelingen, regtstreeks uit China te ontbieden), daarin verandering te brengen. Men heeft ondoordacht, in 1854 en 1855, het arbeidsloon van de Chinesche koeli's en arbeiders bovenmatig hoog gesteld. Na eens zoodanig hoog cijfer aangenomen te hebben, was het, bij de groote behoefte aan werklieden na de oorlogen, en bij de noodzakelijkheid van 't aanleggen van eene menigte nieuwe werken en gebouwen, hoogst moeijelijk, spoedig weder tot een normaal lager loon terug te keeren. Desniettemin is reeds in 1856 en 1857, bij twee daartoe zeer geschikte gelegenheden, eene vermindering in koeli- en arbeidsloonen geschied, zonder dat dit moeite heeft veroorzaakt.

Een naauwkeurig onderzoek heeft geleerd, dat een Maleijer (van den werkenden stand) voor zijne behoeften gebruikt van 15 tot 20 duiten daags, en een Chinees van 30 tot 35 duiten; beiden hebben dan zooveel, als zij ruim voor hun bestaan noodig hebben. Thans is het arbeidsloon voor den Maleijer 60 en voor den Chinees van 80 tot 120 duiten; voor beiden veel te hoog.

(*Wordt vervolgd*).

Muntstelsel

IN

Nederlandsch Indië.

Wanneer men een oogenblik bij de vele bronnen van welvaart en rijkdom van den Indischen Archipel stilstaat en nagaat, dat Java alleen eene jaarlijksche productie voor den uitvoerhandel bezit van ruim 1.000.000 picols *koffij*, 1.500.000 picols *suiker*, 17.000 picols *tabak*, 700.000 picols rijst, 70 000 ponden *cochenille*, *f* 800.000 waarde aan *thee*, 200 picols *vogelnesten*, 5.000 leggers *arak*, 100.000 stuks *buffelhuiden*, 1.000 000 ponden *indigo*, 5.000 koijangs *zout* enz. enz., dan zal niemand dit gezegend gewest die voorname plaats in den wereldhandel ontzeggen, welke het bezit, en, ofschoon wij met erkentelijkheid hulde moeten brengen aan de staatsmannen, die Nederlandsch Indië door hun energie en beleid tot dit verheven standpunt hebben opgevoerd, zoo ligt juist in deze omstandigheden van welvaart en rijkdom de vraag opgesloten, hoe het mogelijk is geweest, dat in een zoo rijk gewest, gedurende een reeks van jaren, geen goed muntstelsel is kunnen worden gehandhaafd.

De behoefte van Indië kan daarvan de oorzaak niet geweest zijn, want zijne productie de behoefte aan invoergoederen verre in waarde overtreffende, kon zij geen gebrek aan middelen gehad hebben; de belemmeringen in haar muntwezen moeten dus buiten haar en nergens anders dan in de behoefte van het moederland gezocht worden. Indië mag er op bogen, het moederland in tijd van nood te hebben bijgestaan en zich zonder morren alle opofferingen te hebben getroost, welke de tijdsomstandigheden er van hebben gevorderd; maar daarentegen heeft het nu ook aanspraak op eene liefderijke belangstelling van het moederland, dat niet meer onder dezelfde belemmerende financieele omstandigheden verkeerende als vroeger, thans een ruim herstel kan geven voor het berokkend leed.

Dit leed, hoe treffend het ook moge geweest zijn, geeft echter geen nederlandschen burger het regt tot klagen, wanneer hij, slechts zijne burgerlijke verpligtingen op den voorgrond stellende, bij de overweging wil stilstaan, wat Nederland was vóór 1813, en wat Nederland is in 1859.

Beroofd, van magt en invloed, uitgeput van middelen en toch nog benijd door anderen. hervatte Nederland zijn staatsbestaan in 1813 en, dank zij den bekwamen staatsmannen, die aan het roer van een zoo geteisterden staat stonden, dat zij dien in veilige haven hebben gebragt en, in betrekkelijk zeer korten tijd, zoodanig in kracht en magt deden ontwikkelen, dat het reeds thans weder met fierheid de staatsstormen het hoofd kan bieden. Om hiertoe te geraken en uit niets veel te scheppen, waren vele buitengewone maatregelen noodig, en onder deze noodzakelijkheid moest ook het muntstelsel in Indië lijden.

Ik zal mij niet verdiepen in de geschiedenis en de wisselvalligheden der onderscheidene muntstelsels welke, sedert de wedervestiging van het Nederlandsch bestuur in Indië, den geldsomloop in dat gewest hebben geregeld, maar mij slechts bepalen tot het opsporen der hoofdoorzaken der depreciatie van het geld in Indië en de daaruit ontstane verwikkelingen, om eene verdere schipbreuk op dezelfde klip te vermijden.

Het in 1826 door den Commissaris-Generaal du Bus de Gisignies aan Indië gegeven muntselsel was gegrond op den Nederlandschen gulden als standpenning en koperen duiten à 100 op den gulden tot pasmunt, waarvan, bij iedere transactie. niet meer in betaling behoefde aangenomen te worden dan 10 gulden.

Dit stelsel, dat aanvankelijk zoo veel goeds beloofde, heeft later niet aan de verwachting beantwoord. Het kopergeld, dat tot pasmunt had moeten dienen, heeft zich, in weerwil der bestaande verorderingen van het Gouvernement, tot standpenning gemaakt. Dewijl het koper verre beneden de intrensieke waarde van het zilver gesteld was, heeft het eerste het laatste uit den omloop verdrongen, en wel zoodanig, dat zelfs het Gouvernement verpligt was, het kopergeld als wettig betaalmiddel te moeten erkennen en in 1834 betalingen te doen in koper voor zilver, in de verhouding van *f* 5 zilver voor *f* 6 koper. Men zag later in Indië niets dan kopergeld in omloop, en de enkele zilver gulden, die nog in de wandeling werd gevonden, had, als handelsartikel, eene waarde van 160 tot 180 duiten. De wissel op Nederland kwam op *f* 75 Nederlandsch voor *f* 100 Indisch en de JavascheBank geraakte in zoodanige verlegenheid, dat zij verpligt was hare betalingen in zilver te moeten staken.

Dat onder een dusdanig muntstelsel de handel aan vele belemmeringen en wisselvalligheden was blootgesteld, zal geen betoog behoeven, en de daaruit voortvloeijende nadeelen voor den staat, die steeds met zijn eigen munt wordt betaald, zijn almede buiten twijfel.

Deze stand van zaken kon dus niet lang blijven voortduren, en tot middel van herstel, werd in 1846, bij publicatie van den 4den Februarij no. 3, het recepis stelsel ingevoerd, waarbij de recepis eene waarde moest representeren van een zilveren guldens van 120 duiten koper, met toezegging van wissels op Nederland tegen den koers van *f* 100 recepis voor *f* 95, Nederlandsche gulden, met verdere bepaling, dat alleen sommen beneden de *f* 5 koper als pasmunt in betaling zouden worden aangenomen.

Ook dit stelsel, dat voor ieder Nederlandschen gulden slechts waarborgde 120 duiten, eene waarde hebbende van slechts een halven gulden zilver, konde het middel niet zijn, om een goed muntstelsel daartestellen en moest alzoo tot een palliatief dienen, ten einde de bestaande kwaal te temperen, maar niet te genezen.

Evenwel is het niet te ontkennen, dat door dit stelsel de destijds in de wandeling zijnde gedeprecieerde muntsoorten buiten omloop zijn gesteld en door de invoering der recepissen eene bepaalde waarde aan het geld werd gegeven. Doch hoe doeltreffend deze maatregelen ook mogen hebben gewerkt, om een beteren maatstaf daartestellen ter berekening van waarde, hebben ze nogtans het kopergeld niet binnen de bevolen enge perken van pasmunt kunnen houden, want die munt genoot voortdurend in den omloop de overhand en het Gouvernement was verpligt, haar niet als pasmunt, maar als standpenning bij 's lands kassen te ontvangen.

Na al deze afwisselingen bij de muntstelsels in Indië is eindelijk, ten gevolge van den gunstigen toestand der financieële aangelegenheden des Rijks, een deugezaam muntstelsel ingevoerd, waarbij de Nederlandsche gulden is aangenomen tot standpenning, met bepaling, dat de muntspecien in Nederlandsch-Indië zullen zijn zilveren standpenningen, zilveren en koperen pasmunt en gouden negotie penningen te weten:

de Nederlandsche gulden;
de rijksdaalder van $2^1/_2$ gulden;
de halve gulden;
de kwart gulden;
de een tiende gulden;
de een twintigste gulden;
de twee en een halve cent,
de cent,
de halve cent,
de gouden Willem,
de dubbele en halve Willem,
de gouden dukaat,
de dubbele dukaat,

Vreemde zilveren muntspecien worden bij 's lands kassen aangenomen volgens de innerlijke waarde, en niemand is verpligt, zilveren pasmunt, tot een hooger bedrag dan tien gulden of koperen pasmunt tot een hooger bedrag dan twee gulden, aan te nemen.

De evenredigheid der in omloop te brengen muntsoorten, ter vervanging van een bedrag van 26.600.000 recepissen en *f* 13.400.000 koper, zal zijn:

f 18.000 000 aan $2^1/_2$ en 1 gulden stukken.
12.000 000 aan zilver pasmunt.
10.000.000 { aan koper à $2^1/_2$ en 1 cent.
{ „ idem à $^1/_2$ cent
of te zamen *f* 40.000.000.—

Dit stelsel, gegrond op eene gezonde staatkunde, beloofde eene schoone toekomst voor de geldcirculatie in Indië, doch hoe doeltreffende de beginselen er van ook mogen wezen, is het nogtans te betwijfelen, of het naast een beperkt handelsstelsel aan de goede bedoelingen zal beantwoorden, welke daarmede beoogd zijn. Aannemende, dat voor de tegenwoordige behoefte van Java een circulerend kapitaal wordt vereischt van ruim 42.000.000 (met inbegrip van 6 millioen van de Javasche-Bank), zoo zullen wij nagaan in hoeverre dit kapiaal, dat thans aanwezig is, op den duur in omloop zal blijven.

Vruchteloos zoude men zich vermoeijen, om door vaste berekeningen de juiste hoeveelheid van munt te bepalen, die jaarlijks in Indië aan de circulatie onttrokken wordt, doch het ras verdwijnen der ingevoerde specien heeft ons geleerd, dat de geldconsumptie groot is, waaruit dan ook de vraag ontstaat, waar blijft het geld¿

De ervaring heeft ons geleerd, dat geene genoegzame, hoeveelheid ongemunt goud, zilver en koper in de binnenlanden van Java verkrijgbaar zijnde, ter vervaardiging van voorwerpen van weelde en huisraad, in dit gebrek in een ruimen zin wordt voorzien door versmelting van munstukken.

Gesteld, dat op Java 2.000.000 huisgezinnen (de bevolking op 10.000.000 zielen gerekend), worden gevonden, dat, door elkander genomen, ieder huisgezin 1 gulden aan zilver en 1 gulden aan koper laat versmelten, hetgeen zeer weinig is, daar er vele huisgezinnen, vooral onder de Europesche bevolking en de Inlandsche hoofden, zijn, die tot *f* 1000 's jaars later versmelten, alsdan zoude dit reeds twee millioen aan zilver en twee millioen aan koper uit den omloop brengen, of te zamen een bedrag van

	zilver	koper
	f 2.000.000	*f* 2.000.000
Voor het afbranden van huizen, die op Java uit zeer ligte materialen gebouwd zijn, voor verliezen op zee, langs de wegen en op de rivieren, waardoor veel geld uit den omloop geraakt, kan een halven gulden per huisgezin in het jaar worden aangenomen, hetgeen geeft een millioen of	„ 500.000	„ 500.000
Hierbij voege men de verzendingen naar de buiten-bezittingen tot aankoop van producten, zoowel door het gouvernement als door de particulieren, waarvan niets op Java terugkeert, dan de *koffij* van Sumatra, het *tin* van Banka en de *specerijen* van de Molukkos ce. .	„ 3.000.000	
Tot dekking der uitgaven van het gouvernement op de buitenbezittingen boven de inkomsten	„ 2.000.000	
Ook houde men in het oog, dat de op Java gevestigde Chinezen, Arabieren en andere oostersche volken jaarlijks aanzienlijke remises in geld overmaken, ten behoeve van hunne betrekkingen, terwijl ook veel zilvergeld naar China, Bengalen en Singapore wordt uitgevoerd, in betaling voor goederen en wissels, die van daar worden ontvangen, waarvan het bedrag door ons geschat wordt op .	„ 1.500.000	
	f 9.000.000	*f* 2.500.000

Zoodat, volgens deze berekening, jaarlijks uit den omloop zal verdwijnen ruim *f* 10.000.000. Hierin wordt thans voorzien door een invoer door het gouvernement en particulieren van cc. 5.000.000 's jaars, zoodat een jaarlijksch te kort zou ontstaan op de massa van het circulerende medium van 5.000.000, ten gevolge waarvan Indië, in den tijd van acht jaren, van haar geheel vlottend kapitaal beroofd zou worden, indien daarentegen, hetzij door invoer van *specie* of verkoop van producten op de Indische markt, niet tijdig mogt worden voorzien.

Het spreekt van zelve, dat in landen, waar een goed muntstelsel heerscht en een uitgebreide handel bestaat, gebrek en overvloed van ruilingsmiddelen zich naar de behoefte regelen en de stoornis van het evenwigt slechts van tijdelijken aard zijn kan, doch dusdanige herstelling is niet vrij van een nadeeligen invloed op de prijzen der handelswaren, ten gevolge van agio's op het geld en den buitengewoon hoogen koers op wissels, die in een goed geordende maatschappij zooveel mogelijk moeten worden vermeden, om het algemeen vermogen der ruilwaarde niet bloot te stellen aan de wisselvalligheden der rijzing en daling van prijzen.

Het gebrek aan een circulerend medium zal zich het meest doen gevoelen in de kleinere muntsoorten en speciaal in de halve centen, dewijl de inlander, voor zijn arbeid naauwelijks 15 centen daags verdienende, groote behoefte heeft aan onderdeelen van centen, om in de dagelijksche behoefte van zijn gezin te voorzien.

De behoefte aan munt van de kleinste waarde is in de Aziatische landen, alwaar de natuur zoo rijkelijk bedeeld is met voorwerpen van zeer geringe waarde, zoo groot, dat men in Bengalen vaste geldwisselaars heeft, om de gemeente 's morgens met 5.760 cowries (schelpjes) voor een ropij, van de waarde van twee Engelsche schellingen, te voorzien en ze 's avonds tegen dezelfde waarde, tegen 5920 stuks, terug te nemen. Indië mag zich thans evenwel verheugen in het bezit van een goed muntstelsel en, ofschoon dit stelsel het arbeidsloon in het algemeen met het verschil tusschen de duiten en centen zal bezwaren, is deze omstandigheid van ondergeschikt belang, in vergelijk van het grooter voordeel, dat hierdoor Indië is te beurt gevallen, en waarvan de weldadige uitwerkselen in een meer uitgebreiden zin zullen worden gevoeld, wanneer het metalliek ruilmiddel ondersteund wordt door de uitgifte van een genoegzaam, op vertoon tegen specie verwisselbaar, papiergeld; want bij een zilveren standaard is papiergeld onmisbaar, wegens de moeijelijkheden bij telling en vervoer

De vraag is slechts, moet dit papier van wege den staat of door de Bank worden uitgegeven?

In alle gevallen moet het uittegeven papier geld vertegenwoordigen en, bij gevolg, het papier, dat in circulatie zal worden gebragt, steeds gulden voor gulden verwisselbaar zijn.

In dat geval komt het mij voor, dat dit eerder de taak van een Bank dan van het Gouvernement is; te meer wanneer dit laatste de bevoegdheid heeft, papiergeld in omloop te brengen, en men dus: niet zeker is van de grenzen der uitgifte.

E. FRANCIS.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
Maart	18	Nederlandsch	Gouv. Gen. Duijmaer van Twist.	G. E. Hocksma	Macao	22 Febr.	
„	—	Zweedsch	Christiaan Lorin	P. Mattsson	Melbourne	11 „	
„	—	Amerikaansch	Manilla	Robinson	Singapore	5 Maart	New-York
„	—	Engelsch	Marie Lauw	Neuton	„	4 „	Mauritius
„	—	„	Glendoveer	Jarris	Whampoa	27 Febr.	Londen
„	—	„	Industry	Th. Kiaij	Manila	26 „	„
„	—	Spaansch	M. Augustina	J. de Gorbrilla	„	26 „	Cadix
„	19	„	Eufemia	Lorenzo Salas	„	22 „	„
„	—	Amerikaansch	Thomas W. Sears	A. Drew	Whampoa	2 Maart	New-York
„	—	Engelsch	Star of the North	W. Buokham	Foo-Chow	5 „	Londen
„	20	„	Menam	N. Andrew	Whampoa	5 „	„
„	—	Spaansch	America	Robr. de Gordia	Manila	21 Febr.	Cadix
„	21	Engelsch	Kamehameha IV	Garry	Foo-Chow	4 Maart	Londen

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Maart	19	Ned. Indisch	bark	Iskandria	D. F. Varkevisser	Singapore	15 Maart	B. J. Jacobs
„	20	Hamburgsch	„	Makasser	Schmidt	Melbourne		Metzendorff, Wilmans & Co.
„	—	Nederlandsch	„	Maria Elise	van der Putte	„		E. Moormann & Co.
„	—	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	C. C. L. Neijts	Pontianak	17 Maart	W. Cores de Vries.
„	22	„	„	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore		Maclaine, Watson & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	20	Ned. Indisch	bark	Batavia	Said Aloei	Pecalongan
„	—	„	schoen.	Pangeran Moh. Sah	Hadjie Taman	Bencoelen
„	21	Nederlandsch	bark	Louis Meijer	O. Hazewinkel	Palembang
„	—	Z. M.	stooms.	Soembing	luit t/z 1e kl A. J. Kroef	„
„	—	Nederlandsch	schip	Jupiter	P. Burggraaf	Ned. via Tagal en Pecalong
„	—	Zweedsch	„	Hebe	F. C. Falkenberg	Samarang en Soerabaija
„	23	Nederlandsch	„	Hebe.	A. H. Khiel	Rotterdam
„	—	Ned. Indisch	brik	Henriette	Robinson	Samarang
„	—	„	bark	Liong Goan Zephijr	Tjoa Tjintjoan	Cheribon.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Eva Johanna*	H. de Boer	Amsterdam	Haager & Schuurman.
"	"	Zeevaart*	Biesthorst		"
"	bark	Eersteling	A. P. Armstrong		Schimmelpenninck & Co.
"	"	Canton	H. J. Tweehuys		"
"	"	Holland	Auffmorth	Samarang en Soerabaija	"
"	"	Gouverneur-Generaal Duijmaer van Twist	Hoeksma		"
"	"	Yssel	Maarschalk		"
"	"	Christiaan Louis	W. de Vos		"
"	schip	Nassau*	Huffnagel	Japan	Dümmler & Co.
"	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		Maclaine, Watson & Co.
"	"	Cornelis Smit*	R. Werdenaar		"
"	schip	President Plate*	J. C. Hartsen	Amsterdam	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		"
"	"	Admiraal de Winter*	Jansen		van Ommeren, Rueb & Co.
"	"	Princes Sophia	A. P. Hoffman		"
"	"	Eensgezindheid*	B. G. Flik		B. Kopersmit & Co.
"	schip	Vijf Gebroeders*	G. J. Teensma		"
"	"	Elisabeth en Antoinetta*	A. P. Besier	Samarang en Soerabaija	"
"	bark	Henriette Geertruida	T. C. de Boer	Samarang via Cheribon	"
"	"	Biesbosch*	J. H. Mugge		"
"	"	Aegida en Paulina*	T. K. Veltman	Samarang en Soerabaija	"
"	schip	Wilhelmina	van Dalen		de Weerdt, Ruijl & Co.
"	"	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		J. Cezard & Co.
"	bark	Juno	G. J. Bruijns		"
"	"	Maria Veronica	Mulder		E. Moormann & Co.
"	"	Maria Elise	van der Putte		"
"	"	Jan Daniel*	Hagers		Metzendorff, Wilmans & Co.
"	"	Whampoa	van der Hoff		"
"	schip	Maria Elisabeth Margaretha*	Bauditz		"
Nederl. Ind.	bark	Djeilanie	Said bin Alie	Cheribon	B. J. Jacobs.
"	"	Iskandria	D. F. Varkevisser		Buys, Jacobsen & Co.
"	"	Sara Eleonora*	D. Schuijmer		Cassalette & Co.
"	"	Java*	J. Worthington		Schimmelpenninck & Co.
Engelsch	bark	Regea*	Urgerhart	Sydney	Hunter, Houghton & Co.
"	brik	Jamar*	J. J. Ross		Maclaine, Watson & Co.
"	"	Triton*	R. W. Sharpe	Australie	"
"	schip	Melbourne*	Cooper	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Fransch	bark	Johanna*	Wetzel		C. Bahre & G. Kinder.
"	schip	Albert Cezard*	Dolu		J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	Francesca*	N. Moller		"
Amerikaansch	schip	Time*	Howes		Paine, Stricker & Co.
"	"	Marcellers	R. B. Haltet	Amerika	Maclaine, Watson & Co.
"	"	Black Sea*	Cate	Californië	The Borneo Comp. Limited.
Meckelenburgsch	"	Christine Breukelmann*	Voss		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hamburgsch	brik	Gustav*	Nielsen		"
"	schip	Neumuhlen*	Heuer		"
"	bark	Dorothea*	Gautschow		"
"	"	Congo*	Duise		C. Bahre & G. Kinder.
"	"	Christiaan*	Binder		"
Belgisch	"	Maria en Louisa*	van der Heijden	Soerabaija	Adam & Co.
Bremer	"	Leontine*	Schweitzel		E. Moormann & Co.
Oldenburgsch	"	Ammeland*	Pophen		Busing, Schröder & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een*

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 5 Februarij.

De politiek heeft zich sedert onze vorige meer en meer op den voorgrond gedrongen en het voor geheel Europa zoo belangrijke vraagstuk van „al of geen oorlog," waarvan de oplossing nog steeds met den ondoordringbaren sluijer der toekomst bedekt is, houdt thans aller gemoederen in zoodanig gespannen verwachting, dat voor het oogenblik alle lust tot operatiën verdwenen schijnt en de stilte in den waren handel een in het oog loopend kontrast oplevert met den opgewonden toestand aan de fondsen-beursen.

Hetgeen opmerkelijk is en door sommigen als een gunstig verschijnsel wordt beschouwd voor eene vredelievende ontknooping der bestaande verwikkelingen, is dat ook die artikelen, welke anders bij eenen naderenden oorlog het voorwerp der speculatie waren en belangrijk in prijs stegen, nu nog weinig of geen attentie hebben getrokken.

Niettegenstaande de beperktheid der omzettingen, bleef de stemming in het algemeen vrij gunstig, en indien slechts de staatkundige gezigteinder spoedig opheldert, ziet men weldra eene verlevendiging des handels te gemoet.

In *Thee* ging, op de hoogere berigten van Engeland, meer om dan sedert langen tijd het geval was en bedong men voor *Java* ca. 10 c. boven de laatste veilingsprijzen. *Tin* vond deze week meer vraag en werd ten slotte met *f* 79 betaald. *Rijst* is mede vaster en was even als *Nootenmuscaat* gedurende de laatste 8 dagen iets meer gevraagd.

De handel in **Koffij** bepaalde zich tot het voldoen aan de vraag voor binnenlandsche behoeften, welke deze week zeer onbeduidend was, waardoor de markt iets flaauwer gestemd is zoodat de kwaliteit als N. 25 der laatste veiling tot 34 c. werd afgegeven.

Ruwe **Suiker**, ex *Thather Magoun* werden sedert 14 dagen verkocht 1573 krandjangs *Java* tot de vroegere prijzen van *f* 1 boven November. Verschillende ladingen worden zeilende aangeboden, doch vonden tot die evenredigheid geene koopers meer daar de stemming flaauwer is, de N. H. M. announceerde tegen 8 Maart in veiling 57522 krandjangs en 1485 zakken *Java.*

Thee. Tengevolge der laatste berigten van Canton en de zeer geanimeerde positie van het artikel te Londen — alwaar men deze week *Common Congo* met 13 d. betaalde — is de vraag voor dit artikel sedert onze vorige aanmerkelijk toegenomen en vond tot verhoogde prijzen eenen vrij levendigen omzet plaats. Onder anderen werden in het begin dezer week 31 koopen *Congo* No. 71—72, aanvoer 1857 ex *Maggie,* uit de 1e hand afgedaan. Ook van *Java* zwarte werden verschillende partijen voor buitenlandsche orders gekocht, en men noteert thans ord. *Java Congo* 78 à 80 c. en ord. *Chineesche* do 80 à 83 c.

Java **Tabak.** Ordinaire kwaliteit vond weinig kooplust en werd in de vorige maand 10 à 15 c. lager afgegeven; ordinair dek bleef prijshoudend en gespikkelde soorten werden weder hooger betaald. Sedert onze vorige zijn uit de 1e. hand afgedaan 361 en 16 pakken hoofdmerk V.D.M. per *Tuisko* en *Bellatrix,* benevens 830 korven *Java* per *Tuisko.*—De op 2 dezer gehouden veiling van *Manilla* SIGAREN is afgeloopen, als volgt:

260 mille 2a *Cortados* 1858: 13 kav. verkocht tot *f* $27^{3}/_{4}$ à *f* 28; 13 kav. opgehouden à *f* 28.

230 mille 2a *Cortados* 1857: 4 kav. verk. à *f* $27^{1}/_{2}$; 5 kav. opgeh. à *f* $27^{1}/_{2}$; 14 kav. niet geveild.

220 mille 2a *Cortados* 1856: 1 kav. verk. à *f* $25^{1}/_{2}$; 3 kav. opgeh. à *f* $25^{1}/_{3}$; 18 kav. niet geveild.

75 mille 2a *Habanos* 1856: verk. van *f* 27 tot *f* $27^{1}/_{2}$.

De voorraad op 1 dezer bestond in 4969 pakken *Java* en 282 pakkan *Manilla.*

Amsterdam, 5 Februarij.

In *Java* **Tabak** ging niets om. In de op 25 Januarij ll. gehouden veiling van 384,500 st. 2de sup, A°. 1857 en 20,500 st dito A°. 1856, *Manilla* SIGAREN, Havana fatsoen, zijn die van 1857 verkocht tot *f* $25^{3}/_{4}$ à 30 en die van 1856 opgeh. tot *f* 25, welke echter na de veiling uit de hand zijn verkocht tot *f* 24. De voorraad op heden bedraagt 1929 vn. *Maryland;* 79 vn. *Virginie;* 6 vn. *Kentucky;* 60 vn. *Steelen;* 7482 pakk. *Java;* 77 pakk. *Manilla;* 204 pakk. *Carmen;* 381 cer. *St. Domingo;* 90 cer. *Cuba;* 110 cer. *Embalema.*

Amsterdam, 7 Februarij 1859.

In den Goederen-handel is het tegenwoordig zeer stil; zulks is trouwens in dit jaargetijde steeds het geval. De voorraad van Koffij hier en in andere Europesche havens gering zijnde, zoo verwacht men tegen het voorjaar hoogere prijzen. De veilingen der Nederl. Handelmaatschappij zullen reeds begin Maart beginnen. Ook Brazil Koffij is hier zelden vast in prijs.

Ruwe Suiker wegens de ophanden zijnde veiling en gebrek aan voorraad in de 1ste hand, stil. Prijzen onveranderd Voor Indigo en Peper deed zich eenige meerdere vraag op tot iets betere prijzen. Zulks is ook te Londen het geval.

Rijst voor behoefte tot onveranderde prijzen, eenige partijtjes ordin. en goed ordin. blanke Java van de markt genomen. O I. Runder- en Buffelhuiden vinden gretig koopers tot iets betere prijzen. Morgen is eene veiling van 1726 stuks door zeewater beschadigde Runder- en Buffelhuiden, aangebragt door het schip *Johanna*, kapt. Janssen van Soerabaija.

In Gum gaat weinig of niets om.

Banca Tin het laatst *f* 79,— gedaan, is heden voor dezen prijs te koop. In Londen is de prijs van Salpeter merkelijk gerezen. Sardinië en Frankrijk hebben partijen aldaar laten koopen.

De fondsen hebben op alle Europesche beurzen sterk gefluctueerd. Op sommige dagen was ter Beurze alhier eene ware paniek.

Gisteren was een ieder in gespannen verwachting op Napoleons redevoering, welke eerst na afloop der Beurs per telegraaf ontvangen werd; men beschouwt die als bevestiging van de vrede.

De Geldmarkt is ruim voorzien. Bij de Nederl. Bank zijn ca. *f* 110,000,000 aanwezig. Disconto Beleening en Prolongatie 3 pCt. De vrees voor uitbarsting van een oorlog in Italië belet speculatie. Men houdt het er voor dat de moeijelijkheden door de diplomatie vereffend zal worden, wanneer middelerwijl in Italië geene revolutie uitbarst.

TEXEL. Binnengeloopen. *Maria Agnes*, Ten Brink, *Patjitan, Jacoba Christina,* Berk, *Batavia, Australië,* Strömberg. dito.

Londen 8 Februarij.

Koffij, Suiker, Rijst, en Peper, vaster in prijs. Piment $^{1}/_{8}$ p. hooger en Salpeter iets flaauwer.

Te Rotterdam zijn heden afgedaan, eene partij Rangoon Rijst à *f* 5.25, de partij bedraagt 1400 Balen, zijnde het restant der lading Admiraal de Winter.

Per Telegraaph.

Amsterdam, 10 Februarij.

Rotterd m 9 Febr. afgedaan 4200 b. Java Koffij à $33^{1}/_{2}$. Den 30 Maart zal te Rotterdam een veiling van Koffij plaats hebben, bestaande uit 433,000 balen.

Door de Handelmaatschappij bevracht 32 schepen.

HANDELSBERIGTEN

Te Amboina.

Rijst ord @ *f* 6,— op vendutie verkocht.
— — witte „ „ 7,— *f* 7,60 afgedaan.
Gebleekte Madapollams en blaauw katoen der N. H. M. ontbreken geheel ter plaatse.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven 24 Jan. Kortenaer, Glazener, Batavia.
25 Thatcher Magoun, Baxter, dito.
Maria Anna, Verschuur, dito.
31 Jeann. Cornelia, Verhoeven, dito.
4 Febr. Noach, Wierikx, dito.
6 Batavier, v. Wijk, dito.
Hellevoetsluis. 5 Febr. Albrecht Beyling, Muller, dito.
6 Henr. Elisabeth Susanna, Meyboom, dito.
Texel. 28 Jan, Gebroeders, de Groot, dito.
30 Elisabeth Anthonia, Jansen, dito.
31 Libra, v. Os, Soerabaija.
1 Febr. Cornelia, Jaski, Batavia.
Creole, Crabb, Soerabaija.
4 Loopuyt, Haring, Tjilatjap.
5 Wilh. en Clara, Abrahams, Batavia.
6 Madura, v. Leeuwen, Tjilatjap.
Anth, Geertruida, Browning, Samarang.
Vlissingen. 30 Philotaxe, Weysen, Batavia.
6 Febr. Argo, Scherpbier, Buenos-Ayres.

Vertrokken.

Hellevoetsluis. 8 Febr. Vertrouwen, Teensma, Boston.
Vlissingen. 7 Febr. Sirene, v. Gelderen, Buenos-Ayres.

Zeilklaar.

Brouwershaven. 8 Febr. Joan, Laseur, Batavia.
Hellevoetsluis. 8 Febr. Factory, Jansen, dito.
Wilhelmine, Ihnen, Melbourne.
Texel. 7 Febr. Sumatra, Grivel, Batavia.
Herm. Maria Elisabeth, Bonjer, Samarang.
Agatha en Maria, v. Zijp, Liverpool.
Galilei, Koch, Swansea.
Vlissingen. 7 Febr. Nina, Huisman, Rio-Janeiro.

Schepen In Lading.

Rotterdam. Batavia, President Ram, Ulrich. — Bat. en Soerabaija. — Corn. Wern. Eduard, Bakker. — Eugenie, Bargman. — Bat., Sam. en Soerabaija, Adm. v. Heemskerk, Koning. — Samarang, Vijf Vrienden, Johan. — Padang, Julie, Brem. — New-York, Duisburg, Wiegman. — Industrie, Hilken. — Boston, Joh. Beertha, Fenenga. — Philadelphia, Presto, Cremer.

Amsterdam. Batavia, Nicolaas Witsen, Stoffels. — Kaap Hoorn, Dik. — Rijnbrandt, Lange. — Bat., Sam. en Soerabaija, Anthonia Petron., Voorendijk. — Johannes Christiaan, van Heemstede Obelt. — Bat. en Samarang, Bellatrix, Sandberg. — Bat. en Soerabaija, Vereeniging, de Jongh, Sam. en Soerabaija, Java Koerier, de Weerd. — Soerabaija, China, Luttenberg. — Celeritas, Wagner. — Soer. en Macassar, Marianne, Grönbeck, — Japan (via Batavia), A. R. Falck, v. Duyvenboden. — Singapore, Mentor, Duinker. — Kaap de Goede Hoop, Jan van Brakel, de Roever. — Maria Johanna, Geerling. — New-York, Johanna, Ouwehand. — Fosca Helena, de Waal.

Aangekomen Passagiers.

van Batavia: Per Cornelia, kapt. Jaski, de heeren W. J. Lindgreen en F. A. Schiebelhout, 1ste luits. der inf. van het O. I. leger.

Per Noach, kapt. Wieriks, de heer J. W. Sijthoff, O.-I. ambtenaar, echtg., kinderen en inlandsch bediende.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te **Batavia** *van den 16 tot en met den 19 Maart 1859.*

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Juno*, gez. Bruijns. agt. J. Cezard en co.

9 kn. koopmanschappen, *C. Bahre en G Kinder.*
60 vn. wijn, 100 vs boter, 32 bn. zakken, 10 kn. lijnkoeken, *J. Cezard en co.*
90 ankers groentens, 12 keld. do. 2 kn. do. 3 do. manufact, 20 bladen koper, 80 coll. zakken, 2 kn. kaarsen, 4 do. kantoorbeh., 1 do. boeken, 50 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
20 bund. staal, 400 keld. genever, 40 led. leggers, *Dümmler en co,*
5 kn. papier, *Schimmelpenninck en co.*
330 ps. gietijzer, *Jacometti en co.*
100 ks. lood, *Tiedeman en van Kerchem.*
11 kn. blad koper, 13 bund. rood do. 12 vs. spijkers, *B. Andreas en co.*
500 keld. genever, 16 vs hagel, *Busing, Schröder en co.*
304 kn. wijn, 1 do. worst, *Pandel en Stiehaus.*
1 rijtuig, *Cassalette en co.*
150 keld. genever, 25 md. bier, *van Ommeren, Rueb en co.*
150 vs. boter, 10 kn. kaas, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
29 kn. diversen, *B. van Leeuwen en co.*
14 kn. glaswerk, 1 do. diversen, *Metzendorff, Wilmans en co.*
2 kn. koopmanschappen, *C. Bahre en G. Kinder.*
1 kt. schoenmakerswerk, *Order.*
350 vs. boter; 80 bn. zakken, 100/m. metselsteenen, 10 vs. zilv. munt, 100 do. kop. do. 50 kn. opium, *N. H. M.*

Van Bushire en Bombay, per Ned. schip *Ferdinand*, gezagv. Lodewijk, agent Thomas.

800 pakk. dadels, 2200 zakk. tarwe, 100 do. comijn-zaad, 46 kn. rosewater, 100 pakk. was, *Nahapiet.*
2 kn. vruchten, 28 kalb. ghie, 6 kn. diversen. *Zakara.*
4 do. diversen, 2 vs. zuren, 1 pot dadels, 1 pak gedr. visch, *Aganoor.*
4126 pakk. dadels, 2000 zakk. en 1288 pakk. tarwe, 162 kn. rosewater, 224 do. gedr. vruchten, 121 kalb. ghie, 56 do. wijn, 14 kn. diversen, 6 schapen, 3 katten, 255 zakk. zaden, 123 pakk. salpeter, 57 zakk. poetjook, 51 kn. zeep, 4 do. provisien, 25 vs. zuur, 2 kn. halvas, 30 pakk. gedr. visch, 2 kn. werkdoosjes, 400 mand. uijen, *Arathoon.*
2 pak gedr. visch, 4 vs. zuren, 12 zakk. salpeter, 5 mand. uijen, *Gasper en co.*

Van Australie, per Hamb. schip *Melbourne,* gezagv. Blessen, agenten Metzendorff, Wilmans en co.

3514 stav. Zweeds. ijzer, 28 hopen touw, *Agenten.*

Van . . . . . per Ned. schip *Maria Veronica,* gezagv. Mulder, agenten E Moormann en co.

1000 tobb. staal, 4440 stav. ijzer, *Agenten.*

Van Indramaijoe, per Ned. schip *Christiaan Louis,* gezagv. de Vos, agenten Schimmelpenninck en co.

3169 pic. rijst, 363 do. . . . . *Order.*

Van China per Ned. schip *Gouverneur Generaal Duijmaer van Twist,* gez. Hocksma, agt. Schimmelpenninck en co.

50 stell. koffers, 200 ks. gember, 6 do. Chin. goederen, *T. Crone.*
50 stell. koffers, 100 ks. gember, 2 do. Chin. goederen, 4 do. graslinnen, *C. Bahre en G. Kinder.*
4 coll. Chin. goederen, *Busing, Schröder en co.*
5 coll. Chin. goederen, *J. Cezard en co.*
160 coll. Chin. goederen, div. *Chinezen.*

Van Liverpool per Belg. bark *Maria en Louisa*, gez. Heijde, agt. Adam en co.

32 coll. glaswerk, 16 kn. bladkoper, 122 coll. ijzer, 65 do. manufact, *Pitca[...] Syme en co.*
20 coll. manufact, 20 do koper, *Busing, Schröder en co.*
8 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
12 coll. ijzer en porceleinwerk, *Gumprich en Strauss.*
30 coll. vilt, *Morgan, Melbourn en co.*
9 kn. veeren en assen, 1 do. lederwerk, *Wilson en co.*
64 coll. manufact., *Burt, Myrtle en co.*
6 kn. lampen, 15 do. medicijnen, 1 piano, 307 coll. manufact., *Agenten.*
1315 stav. ijzer. 800 boss. do. 40 coll. bladkoper, 252 do. manufact., *Mar[...] Dyce en co.*
2 coll. machinerien, *Maclaine, Watson en co.*
29 coll. manufact., *E Moormann en co.*
74 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
15 coll. manufact., *Engelhard en co.*
7 coll. machinerien, *W. Bruining.*

Voor Soerabaija.

62 coll. ijzerwerk, 9 do. ijzer en staal, 1 kt. gomelastiek, 11 do. koopmansch[...] *Order.*
601 coll. machinerien, 5400 vuurvaste steenen, *Fraser, Eaton en co*

Van Amerika per Amerik. bark *Wilch*, gez. Rollman, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

200 vn. meel, 69 do. brood, 20 do. vleesch, 15 do. spek, *Agenten.*
498 vn. .... 80 bund. ijzer, 1 vt. ijzerwerk, 4216 planken, 320 do. vaten, *voor Singapore.*

Uitvoer.

Naar Samarang per N. I. schip *Generaal Michiels,* gez. de Wilde, agt. Haager en Schuurman.

37 kn. suikerwerk en pepermunt; 6 do. provisien, 1 do. orleans, 3 do. gla[...] 1 do. parfumerien, 1 vt. roskammen, 1 do. borstels, 1 kt. monsters. *Gumpri[...] en Strauss.*
6 knapen, 2 banken, 1 ledikant, 3 tafels, 1 waschtafel, 27 stoelen, 5 kasten[...] manden, *Munder.*
25 kn. chitzen, *N. H. M.*
7 bn. cotonetten, 10 kn. doeken, 4 do. jaconets, *Adam en co.*
150 kn. thee, 5 do. vuurwerk, 1 do. zijde, 4 do. doeken, 28 do. manufact.[...] do. wit katoen, 2 lantaarns, *Agenten.*
2 kn. lampen, *Gebr. Roselje en co.*
1 kt papier en boeken, 2 do. drukletter, *H. M. van Dorp.*
90 pic. benzoin, *Abrahamsz.*
14 kn. provisien, 31 do. suikerwerk, 2 do. beschuit, 1 do. hoeden, 1 do. keuk[...] gereedschappen, 1 do. glaswerk, 8 do. papier, 2 do. siropen, 1 do. banket[...] do. boeken, 2 do. olijven, 1 do. lamppitten, *L. Platon en co.*
26650 ps. dakpannen, *Tjia Kiokbie.*
40 vn. koolteer, 1 kt. ijzerwerk, *van Riet en ter Gouw.*
9 coll. machinerien, 18 kn. gedr. katoen, *Wilson en co.*
2 kn. slendangs, *Martin, Dyce en co.*
70 vn. teer, 1 kt. zeildoek, 92 bladen ijzer, 4 boss. do. *Jacometti en co.*
76 kn. koopmanschappen, *Yap Ban.*
125 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Naar China per Hamb. schip *Podesta,* gez. Angebeek, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

8078 pic. rijst, *Agenten.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. schip *Stella Maris,* gez. Leeflang, agt. de Weerdt, Ruyl en co.

37 steenen, 1 kt. meubelen, *Aan boord gebleven lading.*
50 keld. genever, *Agenten.*
19/m. sigaren, *Plump en co.*
102 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
24 stoelen, 1 kt. vazen, 1 do. schilderijen, 1 do. lampen, *Alexander.*
35/m. ps. goeniezakken, 3 pakk. goeniegaren, 113 stav. zw. ijzer, *N. H.* [...]

Lading voor Nederland.

60 pic. rotting, 300 do. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per Zw. bark *Catharina,* gez. Olsson, agt. Busing, Schröder en co.

50 legg. arak, 30 pic. rotting, *Agenten.*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *Australie,* gez. Jochems, agt. Haager en Schuurman.

800 pic. tin, 160 do. rotting, 25/m. zakken, 3 pic. garen, *N. H. M.*
32 ps., 2 stell. fornuis staven enz., *Pitcairn, Syme en co*
92 keld. genever, 30 kn. wijn, 30 vs. boter, 2 kn. diversen, 2 do. medewa[...] *Reynst en Vinju.*
2 kn. champagne, 29 do. wijn, 6 do. bier, 5 md. do. 4 kn. cognac, 1 do. ge[...]ber, 2 do. madera, 1 do. zuren, 10/m. Man. sigaren, 1 kt. thee, 1 do. diver[...] 1 do. zadels, 44 stav. ijzer, 30 zakk. tarwe, 2893 ps. zakken, *Tiedeman [...] Kerchem.*
8 vn. wijn, 13 kn. do 5 vs. boter, 1 do. blikwerk, 11 do. boter, 2 kn. kurk[...] 3 do. cognac, 1 do. diversen, 1 md. min. water, *van der Meulen en co.*
1 kt. provisien, 4 vs. boter, 1 kt. portwijn, 5 do. bitter, 1 do. cognac, 2 [...] madera, 4 do. likeur, *John Pryce en co.*
4 coll. provisien en dranken, 3 vs. boter, *van Walchren en co.*
20/m. sigaren, 5 md. bier, 5 kn. do. *E. Moormann en co.*
1 piano en toebeh., *Abrahamsz.*
4 kn. wijn, 2 do. azijn, 1 do. siropen, 1 do. cognac, 6 stav. ijzer, 2 pakk. [...] 1 eetservies, 2 kn. madera, 2 do. glaswerk, 2 md. wijn, 1 kt. provis[...] *van Riet en ter Gouw.*
4 coll. diversen, *G. Kolff en co.*
8 vs. boter, 1 kt. kleederen, *Roselje en co.*
10 pic. rotting, 1 kt. aardewerk, 12 vs. spijkers, 2 kn. verfwaren, 2 pakk. [...] bladen, 1 vt. harst, 2 stav. ijzer, 4 vs. verf, 3 keld. lijnolie, 1 vt. pat[...] 2 do. teer, 1 kt. provisien, *P. Landberg en Zoon.*
25 vs. boter, 50 keld. genever, 6 kn. wijn, 2 pijp. do. 10 kn. champa[...] *Landberg, Bezoet de Bie en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 19 tot en met den 22 Maart 1859.

Met de Ned. bark IJssel, kapt. C. Maarschalk, de heer Kerkhof, van Samaran[...]

Met het Ned. Ind. stoomschip Batavia, kapt. C. C. L. Neijts, de ondertendant 2de kl. G. P. W. Boers en Echtg., de kapt. der Inf. van Oij[...] Z. M. troepen, van Pontianak.

Vertrokken Passagiers van Batavia,

van den 19 tot en met den 22 Maart 1859.

Met de Ned. Ind. bark Batavia, kapt. Said Abdul Rachman bin Aloei, [...] gep. onder-Intendant der 1ste kl. P. J. F. Timmermans, naar Pecalongan.

Met de Ned. bark Louis Meijer, kapt. O. Hazewinkel, Z. M. troepen, [...] Palembang.

Met de Ned. Ind. Schoener Pangeran Moh. Sah, kapt. Hadjie Taman, de [...] Th. W. Bond, naar Bencoelen.

CORRESPONDENTIE.

(*Ingezonden*)

Een *onpartijdige* ziet zich verpligt, nog ééns [...] woord te verzoeken, over de *Favorite* en over zi[...] zelven. Hij is zeer dankbaar voor de eer, die m[...] hem bewijst, door hem aan zijn stijl te herkennen, *de e[...]ste* maal, dat hij iets geschreven heeft; maar hij vre[...] toch. dat men hem voor den verkeerde heeft aan[...] zien, en de pijlen van zijn vernuft *en pure perte* he[...] verschoten. Hij heeft het regt zich *onpartijdig* te n[...] men, omdat hij gewoon is toe te juichen wat hem [...] valt, en af te keuren wat hij leelijk vindt. Nu is [...] waar, dat zijn private opinie niet meer te beteeken[...] heeft, dan die van den *bestendiger lezer* en zijn vri[...] den; maar wanneer *het publiek*, door een luid een[...] rig applaudissement, zijn tevredenheid te kennen [...] geven heeft, wanneer het bovendien geldt een arti[...] die sinds geruimen tijd, en vooral in *deze* rol, [...] huldigd geworden is, wegens haar talent én als actr[...] én als zangeres; — dan moet hij, die dat *algemeen[...]* voelen belagchelijk vindt en daartegen te velde tr[...] beter argumenten weten aan te voeren dan een v[...]oordeelende *magtspreuk,* of hij moet aantoonen, [...] hij bezit een betere musicale autoriteit, dan het [...] *stendig lezen* en herlezen van den Java-Bode op [...] zelf iemand geven kan.

Tot zóólang mag men zeggen: *vox populi vox* [...] en eerder aannemen, dat een bestendig lezer zich [...] maal vergist heeft, dan dat de ingezetenen van Bat[...] zich bestendig zouden vergist hebben gedurende [...] jaren.

(*Redact[...]*)

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP. te BATAVIA.